

Ja takk, begge deler?

En studie av befolkningens holdninger til e-bøker.

Vil papirboken og nye digitale lese måter kunne leve side om side?

Eller vil papirboken forsvinne?

Executive Master of management
Digital kommunikasjonsledelse
Handelshøyskolen BI 2014

Anne Schiøtz

anne@bokhandlerforeningen.no

Tlf: 91185604

1. Innholdsfortegnelse

1. Innholdsfortegnelse	2
2. Sammendrag. Ja takk, begge deler?	3
3. Introduksjon.....	4
3.1. Bakgrunn for problemstilling.....	6
3.1. Formål med studien.....	6
3.2. Foreløpig problemstilling.....	6
3.3. Begrepsdefinisjoner	7
4. Litteraturgjennomgang.....	7
4.1. Endelig problemstilling.....	11
4.2. Utdypning av valgt teori	11
4.2.1. Relative fordeler/nytte	11
4.2.2. Brukervennlighet	12
4.2.3. Forenlig med eksisterende lesepreferanser	13
4.2.1. Forenlig med digital erfaring og kompetanse	14
5. Metode	14
5.1. Metodisk tilnærming.....	14
5.2. Undersøkellesdesign.....	15
5.3. Utvalg, feilkilder og usikkerhet	16
5.4. Valg av spørsmål og utforming av spørreskjema.....	18
5.5. Operasjonalisering av de konstruerte variablene	18
6. Funn, analyse og drøfting	19
6.1. Spredning i befolkningen per i dag.....	20
6.2. Forventet spredning i befolkningen de neste tre årene	21
6.1. Forventninger til bruk av begge format	22
6.2. Relative fordeler/Forventet nytte	22
6.3. Kompleksitet/ forventet brukervennlighet	23
6.4. Forenlighet	23
7. Oppsummering	29
8. Konklusjon	29
9. Litteraturliste	31
10. Tabeller	35

2. Sammendrag. Ja takk, begge deler?

Fire av ti vil lese både e-bøker og papirbøker de neste tre årene. Kun 2 prosent sier at de kun vil lese e-bøker. Per i dag kan det se ut som om vi snakker om en fremvekst av hybride lesere, det vil si lesere som ikke sier enten eller, men ja takk til flere format, alt etter hva som passer de der og da.

Denne studien undersøker befolkningens holdninger til e-bøker og ser nærmere på hvordan lesing av e-bøker kan spres i befolkningen de nærmeste tre årene. Vil papirboken og nye digitale lese måter kunne leve side om side eller vil papirboken forsvinne?

I studien benytter jeg diffusjonsteori (Rogers 2003) og Teknologi Akseptanse Modellen (Davis 1989) som rammeverk til å forstå leserens atferd og forklare hvordan og hvorfor e-bøker sprer seg – eller ikke sprer seg. Med bakgrunn i teorien presenteres 18 ulike påstander som kan forklare befolkningens holdninger til e-bøker i dag. Analysen identifiserer drivere og barrierer for spredningen av e-bøker, og gir et grunnlag for videre digitale strategier i og utenfor bokbransjen. Undersøkelsen er gjennomført som en del av bokundersøkelsen til Bokhandlerforeningen og Forleggerforeningen fra 2014. Utvalget er tilfeldig trukket fra et landrepresentativt utvalg, med 1000 intervjuer i befolkningen over 15 år.

Undersøkelsen viser at nærmere halvparten av befolkningen stiller seg positive til å lese e-bøker de nærmeste tre årene; 41 prosent mener de vil *både* lese e-bøker og papirbøker. Det interessante er at en svært liten andel, kun 2 prosent, mener de *utelukkende* kommer til å lese e-bøker. Flertallet av befolkningen (53 prosent) mener de *bare* vil lese papirbøker. Dette er i tråd med resultater i tilsvarende undersøkelser fra USA hvor e-bokmarkedet er mer modent enn i Norge (Digital Book World 2014).

Undersøkelsen tyder på at markedet har nådd både innovatørene og flere av de tidligere brukerne, og er på god vei til å nå kritisk masse av befolkningen. 12 prosent av befolkningen, over 500.000 personer leste e-bøker i 2013. Både de yngre delene av befolkningen, og de mer digitalt erfarne, mener de vil lese både e-bøker og papirbøker de neste årene, selv om disse gruppene generelt er mer positive til e-bøker enn resten av befolkningen.

3. Introduksjon

Hvor mange vil lese e-bøker, hvem er e-bokleserne, og hvordan vil dette komme til å påvirke forbruket av papirbøker?

Digitaliseringen har ført til store endringer i medieindustrien. Musikk, film, aviser og bøker blir i stadig større grad konsumert digitalt. Det digitale kulturkonsumet representerer en tilvekst til et samlet kulturkonsum hvor produkter som tidligere kun har vært tilgjengelige i analoge former også blir gjort tilgjengelige i nye digitale former. Dette er en form for flerkanal distribusjon (Hennig-Thureau et al. 2007a, b). Vi kan lese samme roman som papirbok, som e-bok eller som en applikasjon med høytlesning. Og vi kan lese samme innhold på lesebrett, nettbrett, pc, mobil osv. Når nye digitale kanaler blir lagt til eksisterende systemer vil spørsmålene alltid være hvilket konsum og inntjening den nye kanalen kan bidra med, og hvordan dette nye konsumet vil påvirke forbruket gjennom de eksisterende kanalene (Gran 2012). Bokbransjen befinner seg i en omfattende endringsprosess, hvor distribusjon og lesing av e-bøker nå så vidt har startet. Hvordan markedet vil utvikle seg de neste årene er et høyaktuelt spørsmål.

E-bokmarkedet i USA

E-bøkenes andel øker, først og fremst i USA og England, men også sakte, men sikkert i flere land i Europa. Etter en kraftig prosentvis vekst i USA i perioden 2008 til 2011, viser tall fra den Amerikanske Forleggerforeningen at markedsutviklingen av e-bøker i USA det siste året går senere enn først forventet. Markedsandelen for e-bøker i USA utgjør nå ca. 27 prosent av omsetningen (Digital Book World 2014). Enkelte hevder at grunnen til at veksten har saknet var mangel på bestselgende titler som *Fifty shades of grey* og *Hunger games* som solgte enorme volum 2011 og 2012. Andre, som den amerikanske markedsanalytikeren Mike Shatzkin hevder at en stor del av de mest «teknologiinteresserte» storleserne har allerede tatt spranget over i det digitale. De som ennå ikke har kastet seg over e-bøkene, er lesere som i større grad ønsker å holde fast ved papirboken som medium. Derfor er det å forvente at veksten i salget av e-bøker blir noe lavere i årene som kommer, selv om e-boken etter all sannsynlighet vil fortsette å ta markedsandeler fra papirbøkene (Prytz, 2013).

En undersøkelse gjennomført av PEW Research i USA (januar 2014) viser at 28 prosent av befolkningen oppga at de leste e-bøker i 2013. Det som er interessant

er at studien indikerer at flesteparten av de som leser e-bøker også leser papirbøker. Kun 4 prosent oppga at de bare leste e-bøker ifølge undersøkelsen. I Norge er utvalget av e-bøker ennå ikke tilstrekkelig stort nok til å tilsi at e-bøker alene gir et reelt godt nok utvalg. I USA er imidlertid utvalget enormt, spesielt for romaner.

E-bokmarkedet i Norge

Markedet for e-bøker i Norge er fremdeles lite. I alt ble det i løpet av 2013 solgt og lastet ned ca. 165 000 e-bøker. Til sammenligning ble det solgt ca. 24 millioner papirbøker i løpet av 2012 fra Forleggerforeningens medlemmer (DnF 2013). Totalt ble det omsatt e-bøker for nærmere 21 millioner kroner i 2013, en drøy dobling fra 2012. (Bokdatabasen, 2014). Denne «forsinkede» adopsjonen av e-bøker sammenlignet med det Anglo-Amerikanske markedet kan ha mange grunner, inkludert størrelsen på de nasjonale språkene, offentlige reguleringer av bokmarkedet, dominante aktører i markedet og så videre (Rønning og Slaatta, 2012). På grunn av oppgavens omfang blir dette imidlertid ikke drøftet nærmere her.

Den digitale infrastrukturen for e-bøker begynner å bli velfungerende. E-bøker kan kjøpes gjennom flere ulike forhandlere. Flere bokhandler som ARK, Norli, Bokkilden, Ebok.no og Digitalbok har utviklet egne leseapper. Antallet norske e-boktitler vokser. En rekke forlag publiserer e-bøker og papirbøker parallelt. I tillegg er backlistene i ferd med å digitaliseres. Ved utgangen av 2013 var det drøye 6000 norske e-bøker i salg fra over 100 ulike forlag (Bokdatabasen, 2014). E-bøkene kan leses på alle plattformer. Flere forlag, blant annet Aschehoug og CappelenDamm benytter nå vannmerking som kopibeskyttelse på sine e-bøker, noe som gjør at disse bøkene også kan leses på Amazons lesebrett Kindle, i tillegg til alle andre plattformer. Det finnes med andre ord mange gode muligheter og tilbud for dem som ønsker å lese bøker digitalt.

3.1. Bakgrunn for problemstilling

Tradisjonelle teorier forutsetter at adopterte teknologiske innovasjoner fortrenger eksisterende teknologier (Davis, 1989).

Erfaringene fra USA tyder per i dag på at papirbøker og nye medier kan leve side om side, selv om nye medier tar markedsandeler fra papirbøkene. Flere nyere studier beskriver hvordan e-bøker omfatter både funksjonelle og emosjonelle faktorer (Shin 2011 og Gerlach og Buxmann 2013). Det vil si at utbredelsen av e-bøker ikke bare er avhengig av faktabasert informasjon om fenomenet via sosiale nettverk og media, men også basert på emosjonelle oppfatninger om hvorvidt e-boken vil tilby gode leseopplevelser og i hvilken grad teknologien er forenelig med den individuelle eksisterende verdier og behov (Hjarvard 2013).

3.1. Formål med studien

Formålet med studien er å bedre forstå leserens atferd og få et grunnlag til å forklare hvordan og hvorfor e-bøker sprer seg – eller ikke.

Jo bedre vi kjenner leserne, jo bedre grunnlag har vi til å tilpasse strategier og gi et best mulig tilbud til leserne. Selv jobber jeg i Bokhandlerforeningen og følger den digitale utviklingen i og utenfor bokbransjen tett. I 2008 var jeg med i digitaliseringsgruppen som skrev rapporten «Hvordan sikre at bokhandelen også blir en handelsplass for digitalt innhold» (Bjørn-Larsen et al. 2008). I rapporten la vi til grunn «Leserstyrt digital utvikling» som et styrende prinsipp: Alt bokhandel og bransjen iverksetter må ha leseren i fokus. Hvis et tiltak gagner leseren, selv om det ikke er optimalt for verdikjeden, bør leserens behov være retningsgivende. I denne studien ønsker jeg å videreføre prinsippet om «leserstyrt utvikling» og ta utgangspunkt i lesernes holdninger til lesing og e-bøker anno 2014.

3.2. Foreløpig problemstilling

Basert på befolkningens holdninger til e-bøker og papirbøker i dag, ser denne studien nærmere på hvordan lesing av e-bøker kan spres i befolkningen de nærmeste tre årene. Vil papirboken og nye digitale lese måter kunne leve side om side eller vil papirboken forsvinne om noen få år?

Underproblemstillinger: Hvordan skiller befolkningens holdninger seg på demografiske variabler som kjønn og alder? Hvordan påvirker digital kompetanse og økende tilgang til nettbrett lesernes holdninger til e-bøker? Vil de som har lest

e-bøker, fortsette å lese bøker digitalt, vil de vende tilbake til papirboken eller vil de lese flere ulike format? Problemstillingene vil settes inn i et teoretisk rammeverk i litteraturgjennomgangen under.

3.3. Begrepsdefinisjoner

E-bøker defineres i denne studien som en elektronisk bok som kan lastes ned og leses direkte på for eksempel en datamaskin, mobiltelefon, nettbrett eller lesebrett. Skole og pensumbøker er ikke en del av studien.

Med **adopsjon** mener jeg i hvilken grad befolkningen aksepterer og tar i bruk e-bøker. Studien undersøker altså forventet vekst eller spredning i *antall nye personer* som kan tenke seg å lese e-bøker de nærmeste årene.

Definisjonen av **holdninger** defineres som «en betegnelse for vedvarende beredskap til å reagere positivt eller negativt overfor spesielle objekter, ideer og verdier» (Store norske Leksikon 2014).

Innovasjon defineres som «en ny vare eller en tjeneste, som er lansert i markedet for å skape økonomiske verdier» (St.meld. nr. 7 (2008–2009)). I denne studien brukes innovasjon om e-boken som medieteknologi.

4. Litteraturgjennomgang

Innenfor tradisjonelle teorier om adopsjon av ny teknologi er det to modeller som dominerer; Teknologi Akseptanse Modellen (TAM) (Davis 1989) og Diffusjonsteori (Rogers 2003). Både TAM og diffusjonsteori ivaretar både funksjonelle og emosjonelle verdier (Bruner og Kumar 2005) og egner seg i så måte godt som utgangspunkt for teorigrunnlag i denne studien.

I TAM vises det hvordan *oppfattet brukervennlighet* og *oppfattet nytte* påvirker holdninger og intensjon for bruk av ny teknologi som igjen leder til beslutninger om bruk eller ikke bruk (Davis 1989). Bruk av TAM-modellen i forskning har vist at oppfattet nytte er en sterk variabel for å forklare holdninger, bruksintensjon og brukeratferd (Davis, 1989; Mathieson, 1991; Taylor & Todd, 1995). TAM sier i sin

enkleste form at nytten ved teknologien har større betydning enn brukervennligheten (Davis, 1989). Manglende brukervennlighet har fått mye, og til dels velfortjent kritikk, særlig i begynnelsen. Hvilken nytte eller merverdi leserne selv mener e-bøker tilfører sammenlignet med papirboken er mindre drøftet, men er avgjørende å vite mer om for å forstå spredningen av e-bøkene.

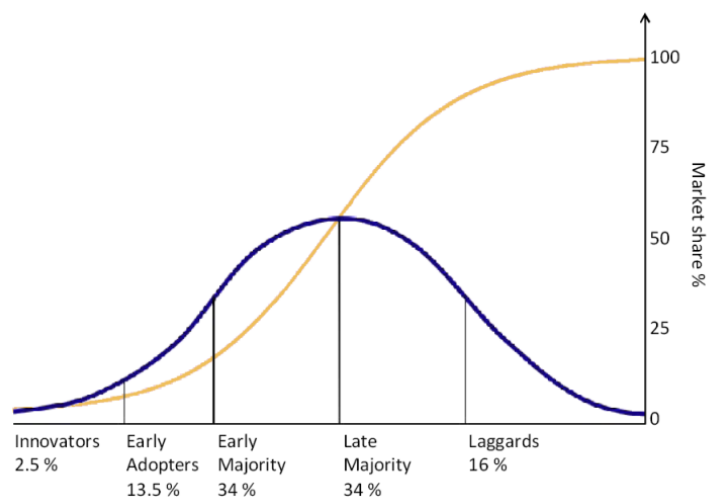
Diffusjonsteori beskriver hvordan innovasjoner sprer seg i et samfunn. Teorien bygger på at den nye innovasjonen må være bedre enn sin forgjenger for å kunne spres til hele samfunnet. Altså om e-bøker er bedre enn papirbøker. Den digitale teknologien representerer utvilsomt en fantastisk mulighet for litteraturen. Men som Øyvind Prytz skriver i et blogginnlegg:

Det er vanskelig å argumentere for at den «digitale kulturen» (i den grad et slikt begrep gir mening) er bedre eller representerer et høyere utviklingstrinn enn den «analoge». Det er vel for eksempel ikke i seg selv bedre å lese e-bøker enn papirbøker? Derfor kan det heller ikke være et kulturpolitisk mål at så mange som mulig skal lese digitalt. Målet bør vel snarere være at *folk faktisk leser* – uavhengig av hvilken plattform de leser på? (Prytz 2013).

Diffusjonsteori gir et godt rammeverk til å identifisere faktorer som driver eller hindrer spredning av e-bøker. Med bruk av diffusjonsteori i analysen kan vi utdype om det er plass til flere formater for lesing av bøker.

Diffusion of Innovations (Rogers 2003) og gjennomgangen av diffusjonsteori i Digitalt kulturkonsum (Gran 2012) er utgangspunktet for presentasjonen av teorien i denne studien så fremt ikke noe annet er oppgitt.

Rogers legger til grunn at spredningen av en innovasjon følger en karakteristisk s-kurve formet etter spredningstakten i ulike deler av samfunnet, hvor x-aksen angir tid, og y-aksen mengden av brukere. Rogers deler samfunnet inn i fem kategorier basert på den relative tiden de bruker på å akseptere og ta i bruk innovasjonen. De fem kategoriene er illustrert i figuren under.

Medlemmer innenfor hver av disse kategoriene har fellestrekk som kan forklare hvorfor de adopterer innovasjonen og på hvilket stadium: 1) *Innovatører* karakteriseres som dristige, nysgjerrige, risikotakere som har en lav terskel for å prøve ut og ta i bruk nye ideer og ukjente produkter. 2) *Tidlige brukere* er også interesserte i nyvinninger, men ikke så risikovillige som innovatørene. 3) *Tidlig majoritet* utgjør den kritiske masse og er karakterisert av forsiktighet, de er sjelden ledere og stiller seg avventende til nye ideer og praksiser. Kritisk masse forstås som det punktet i spredningsprosessen hvor nok individer har begynt å bruke innovasjonen, slik at den videre adopsjonsraten blir selvopprettholdende. 4) *Sen majoritet* anerkjenner og tar i bruk nyvinninger senere enn flertallet i et system. Disse er karakterisert som skeptiske og ser en stor risiko (spesielt en økonomisk risiko) ved å ta i bruk innovasjoner. 5) *Etternølere* fremstår som svært tradisjonelle. Disse har et begrenset bilde og en begrenset interesse av verden, det nye og det ukjente.

Beskrivelsene av de ulike kategoriene egner seg godt som et grunnlag for denne studien til å beskrive på hvilket stadium det norske e-bokmarkedet befinner seg per i dag og kan forventes og utvikle seg de neste tre årene.

For at en innovasjon skal kunne spres i et sosialt system representerer individuelle beslutninger en avgjørende barriere. Skjematisk hevder Rogers at vi går igjennom fem stadier når vi skal vurdere å ta i bruk innovasjoner: (1) kunnskap, (2) overbevisning (3) beslutning, (4) implementering, og (5) bekreftelse. Disse stadiene følger vanligvis hverandre, denne prosessen er vist i figuren under:

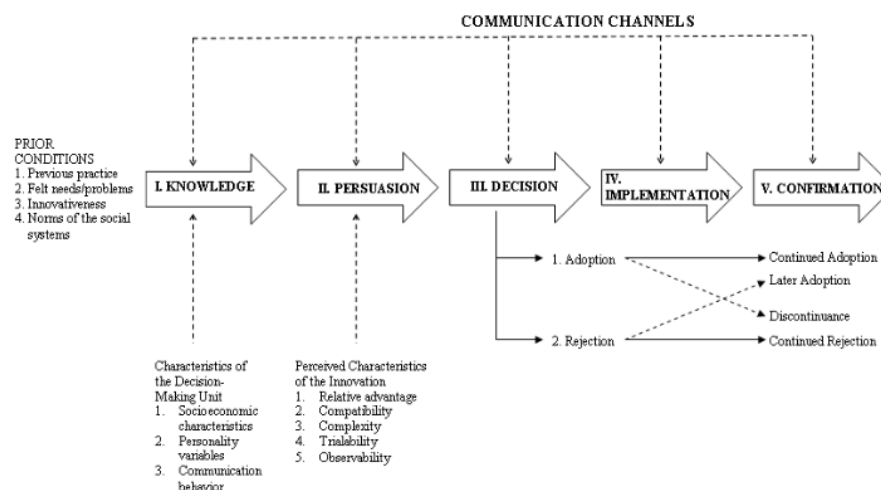

Figure 2.1. A Model of Five Stages in the Innovation-Decision Process (Source: *Diffusion of Innovations, Fifth Edition* by Everett M. Rogers. Copyright (c) 2003 by The Free Press. Reprinted with permission of the Free Press: A Division of Simon & Schuster.)

E-bøker har fått mye oppmerksomhet i media over flere år. Kjennskapen til e-bøker forventes derfor å være relativt høy. Andelen som har lest e-bøker er imidlertid relativt lav. Denne studien vil derfor konsentrere seg om fase to, overbevisningsstadiet (Persuasion), også omtalt som «teorien om oppfattede egenskaper» (Theory of Perceived Attributes). Overbevisningsstadiet inntreffer når individet har fått kjennskap til innovasjonen og holdningene skapes. Rogers hevder at mens kunnskapsfasen er mer faktaorientert, er overtalelsesfasen mer følelsesorientert. Det gjør denne fasen ekstra interessant med tanke på at mange lesere har et nært forhold til papirboken som medium for litterære tekster. Teorien tilsvarer langt på vei TAMs nytte og brukervennlighet, men favner bredere.

Overbevisningsstadiet baserer seg på forestillingen om at enkeltpersoner vil adoptere en innovasjon hvis de oppfatter at innovasjonen har følgende egenskaper: 1) For det første må innovasjon ha noen *relative fordeler* over eksisterende innovasjon eller status quo. Det vil si ha egenskaper som oppfattes som bedre enn papirboken. 2) For det andre er det viktig at innovasjonen er *forenlig med eksisterende verdier og erfaring*. Det vil si være forenlig med den eller de lesemåtene man foretrekker, eller har erfaring fra. 3) For det tredje må innovasjon ikke være for *komplisert*. 4) For det fjerde må det være mulig å prøve ut innovasjonen for en begrenset periode uten krav til adopsjon. 5) For det femte må innovasjon gi observerbare resultater (Rogers 1995).

4.1. Endelig problemstilling

Denne studien undersøker befolkningens holdninger til e-bøker og drøfter hvordan lesing av e-bøker kan spres i befolkningen de nærmeste tre årene. Vil papirboken og nye digitale lese måter kunne leve side om side eller vil papirboken forsvinne?

Befolkningens holdninger bygger i denne studien på 15 påstander knyttet til deres oppfatninger av:

- 1) E-bøkenes relative *fordeler/nytte*
- 2) E-bøkenes *kompleksitet/brukervennlighet*
- 3) I hvilken grad befolkningen synes e-bøker er *forenlig* med eksisterende verdier og erfaring.

Forenlighet blir i denne studien basert på oppfattet forenlighet med lesepreferanser og digital erfaring og kompetanse. Holdningene identifiserer drivere og barrierer for spredningen av e-bøker, og gir et grunnlag for å drøfte hvordan og hvorfor e-bokmarked vil utvikle seg. I avsnittene under utdyper jeg punktene 1-3 nærmere.

4.2. Utdypning av valgt teori

4.2.1. Relative fordeler/nytte

I hvilken grad oppfatter befolkningen at e-bøker har fordeler som overgår papirbøker?

Relative fordeler uttrykker i hvilken grad en innovasjon oppfattes av individet som bedre enn den ideen den skal erstatte, (Rogers 2003). Innovasjoner som har flere og bedre kvaliteter vil spre seg raskere enn innovasjoner som ikke har slike fordeler. Relative fordeler kan måles som lønnsomhet, sosial prestisje, bekvemmelighet og tilfredshet.

TAM egner seg godt til å vise hvordan oppfattet nytte er en sterk variabel for å forklare holdninger, bruksintensjon og brukeratferd, men modellen har også blitt kritisert fordi den er mindre egnet i en forbrukerkontekst hvor potensielle brukere selv står fritt til å adoptere eller avvise innovasjonen basert på hva de føler eller tenker. (KULVIWAT et al. 2007). Diffusjonsteori analyserer spredningsprosesser

som individuelle *frivillige* avgjørelser. Sammen utfyller de hverandre.

Sammenligner man oppnådd nytte med relative fordeler, gjenspeiler oppfattet nytte troen på at en teknologi bidrar til å utføre en funksjon, mens sistnevnte er fokusert på om innovasjonen oppfattes å være bedre enn dets forløper (f.eks Karahanna et al, 2002; Moore & Benbasat, 1991). Begge teorigrunnlagene benyttes da begge er aktuelle som utgangspunkt for hvorvidt papirboken og nye digitale lese måter kan leve side om side eller et format er mer attraktivt enn et annet.

Forbrukere sammenligner ofte sine forventninger til et nytt produkt eller tjeneste med sin tilfredshet basert på tidligere erfaringer (Oliver 1980). Bøker har en sterk posisjon i Norge. Det er derfor interessant å se hvilke holdninger leserne har til e-bøker basert på hvor tilfredse de er med papirbøker. Graden av deres tilfredshet med papirbøker påvirker deres forventende nytte av e-bøker som igjen påvirker hvordan og hvor fort e-bokmarkedet vil utvikle seg. Spørsmål om leserens holdninger til papirbøker er derfor inkludert i undersøkelsen.

Studien tar utgangspunkt i dagens utgivelser, hvor flertallet av e-bøkene er parallellutgaver til papirbøkene. På grunn av oppgavens omfang drøftes ikke interaktive e-bøker.

4.2.2. Brukervennlighet

Hvordan oppfatter befolkningen et e-bøker er brukervennlige og enkle å bruke?

Rogers definerer kompleksitet hvorvidt innovasjonen oppfattes som vanskelig å forstå eller bruke. Altså i hvilken grad e-bøker er enkelt å bruke. Opplevd brukervennlighet refererer til i hvilken grad en person mener at bruk av dette systemet vil være fri for innsats (Davis, 1989). I dette tilfelle hvorvidt befolkningen forventer at det skal være enkelt å kjøpe, laste ned og lese e-bøker. I studien ser jeg på hvilke forventninger leserne har til brukervennligheten i dag og hvordan det påvirker deres intensjon til bruk. Det er en selvfølge at det skal være enkelt å laste ned og lese norske e-bøker. Men gitt at befolkningen synes det er enkelt, er det en driver alene til å få dem til å forlate papirboken?

4.2.3. Forenlig med eksisterende lesepreferanser

Forenlighet beskriver i hvilken grad e-bøker oppfattes å være i samsvar med eksisterende verdier, tidligere erfaringer og behov. Jo større forenlighet jo raskere vil den nye innovasjonen spres enn hvis innovasjonen vanskelig lar seg forene med tidligere erfaringer og holdninger. Forskning påpeker at det er de relative fordeler og forenlighet som best forklarer sannsynligheten for adopsjon (Arawal og Prasad 1997, Moore og Benbasat 1991). I denne studien skiller jeg mellom forenlighet med lesevaner og forenlighet med digital kompetanse og undersøker hvordan disse to egenskapene virker som drivere eller barrierer for utviklingen av e-bøker.

Forskning av gjort av Hillessund og Mangen viser at undersøkelser knyttet til adopsjon av ny teknologi i større grad er knyttet til funksjonalitet og innhold og i mindre grad tar hensyn til mykere kulturelle verdier som kan være knyttet til bøker (Hillessund 2007 og Mangen 2008).

Gerlach og Buxmann (2013) tar hensyn til at bøker har høy kulturell verdi som verdsettes utover ren rasjonell evaluering av rent funksjonelle fordeler og ulemper. De viser til studier hvor lesing er positivt forbundet med å ta og føle på bøkene (Gregory, 2008 og Mangen, 2008). Lesing er en aktivitet som ofte blir forbundet med avslapning og som kan komme i konflikt med stress forbundet med teknologi. (Tarafdar 2007 og Weil og Rosen, 1997). Gerlach og Buxmann mener at eksemplene viser at e-bøker derfor ikke alltid er forenelig med den individuelle lesepreferanser.

Skepsis mot ny innovasjon er et svar basert på et bevisst valg (Moldovan og Goldenberg, 2004) og har vært definert som «forbrukerens motstand, enten fordi det påfører potensiell endring fra en tilfredsstillende tilstand eller fordi det er i konflikt med deres verdier (Ram og Seth, 1989). Boken og lesing har en sterk posisjon her til lands og mange er tilfreds med dagens situasjon. Forbrukeres mangel på motivasjon eller entusiasme er blant de største barrierene for aksept og bruk av ny teknologi (Lam et al., 2009). Ifølge Worlock (2009), er forbrukerne ukomfortable med tanken på å lese e-bøker og er ikke villig til å vurdere å lese e-bøker på lesebrett eller nettbrett. Mens de erkjenner ulike fordeler med å lese e-

bøker, fortsetter de å favorisere noen av egenskapene til papirbøkene. Med andre ord, mens enkelte av e-bøkens egenskaper verdsettes for sine funksjonelle verdier mangler noen emosjonelle faktorer.

4.2.1. Forenlig med digital erfaring og kompetanse

Norge, så vel som de andre skandinaviske landene har en svært høy andel internettbrukere og ligger ellers langt fremme i bruken av digital teknologi. Etter hvert har mange fått tilgang til et nettbrett eller et lesebrett, og kan dermed lettere ta spranget over i den digitale lesingen.

I følge Rogers diffusjonsteori (2003) er det generelt lettere og mer effektivt å spre innovasjoner i sosiale systemer med høy sosioøkonomisk status, godt utbygde kommunikasjonskanaler og en positiv holdning til teknologiske endringer. Norge må kunne sies å være et slikt land nå. (Gran 2012). Likevel har e-boken ennå ikke har fått noe kommersielt gjennomslag i de skandinaviske markedene.

Det meste av forskningslitteraturen synes å enes om at den digitale teknologien kommer til å få stor betydning for hvordan vi leser. Mens den tradisjonelle papirlesingen gjerne beskrives som dyp og konsentrert, viser en rekke studier hvordan den digitale lesingen (skjermlesingen) er karakterisert ved hurtige gjennomlesinger, skumlesinger og raske søk (Prytz, 2012). Det kan tyde på at til tross for at man kanskje er vant til å lese for eksempel aviser på nettbrett og eller PC er ikke dette nødvendigvis forenlig med å lese bøker digitalt.

Denne studien ser nærmere på om digital kompetanse og erfaring gir økt forenlighet med lesing av e-bøker.

5. Metode

5.1. Metodisk tilnærming

Denne studien tar utgangspunkt i bokundersøkelsen som Bokhandlerforeningen og Forleggerforeningen gjennomfører hvert annet år. Bokundersøkelsen er en landsrepresentativ telefonundersøkelse blant befolkningen over 15 år. I forbindelse med denne studien fikk jeg anledning til å legge til en rekke nye

spørsmål i årets undersøkelse. Metodevalget gav seg dermed selv. Denne studien tar utgangspunkt i de nye spørsmålene, men henter også inn data fra resten av undersøkelsen der det er nødvendig for å belyse problemstillingen. Hele bokundersøkelsen vil offentliggjøres i løpet av mai/juni 2014.

Gjennom den kvantitative undersøkelsen forsøker jeg å tallfeste og generalisere, samt gi en strukturert og representativ oversikt rundt problemstillingen jeg har til hensikt å belyse. Fordelen med kvantitativ metode er at en kan begrense informasjonsmengden til formålet, og samme spørsmål kan stilles til et stort antall mennesker (Halvorsen 2011). Dataene presenteres gjennom opptelling og ikke ved sitater som ved kvalitative undersøkelser.

Ipsos MMI stod for den praktiske gjennomføringen av undersøkelsen. Jeg vil gjøre rede for fremgangsmåten, slik at andre som er interessert i å forske innenfor det samme området, lett kan finne kildene jeg bruker og dobbeltsjekke funnene.

5.2. Undersøkellesdesign

Undersøkellesdesign innebærer en beskrivelse av hvordan undersøkelsen kan gjennomføres for at man skal kunne få svar på problemstillingen. Det er vanlig å skille mellom tre hovedelementer undersøkellesdesign; Eksplorativt (utforskende), deskriptivt (beskrivende) og kausalt (årsak – virkning) design. (Gripsrud, Olsson og Silkoset 2004).

Det eksplorative designet benyttet jeg i startfasen av undersøkelsen for å få et overblikk over mer spesifiserte problemer jeg ønsket å gå nærmere inn på, samt hvilke områder jeg ønsket å prioritere. Den eksplorative delen av undersøkelsen dekker i hovedtrekk to forhold: 1) Basis for utarbeidede problemstillinger. 2) Gi forståelse og dybde til de resultater som primærundersøkelsen gir. Det vil med andre ord si at informasjon innhentet i den eksplorative fasen i stor grad er med på å gi analysen rette tolkning.

Studien er deskriptiv, en design som egner seg når man skal beskrive en eller flere variabler. Ved bruk av deskriptivt design har man en grunnleggende forståelse for problemområdet, og vi er ute etter opplysninger som gir oss grunnlag for å trekke

konklusjoner om sammenhenger mellom forskjellige variabler. Med deskriptivt design har vi ikke grunnlag for å påstå at det foreligger kausale sammenhenger, kun at der foreligger samvariasjon.

For å benytte deskriptivt design forutsettes det at man allerede har en grunnleggende forståelse for og oversiktlig bilde av temaet som skal studeres. I og med at jeg selv jobber i bokbransjen og har erfaring og fagkompetanse innen den digitale utviklingen i bransjen, gir det meg noe forståelse for problematikk, sammenheng og kompleksitet. Sammen med svarene jeg får fra undersøkelsen og den teorifaglige drøftingen med basis i valgt analysemodell vil jeg svare på problemstillingen. Denne studien har som formål å kartlegge befolkningens holdninger og intensjon til bruk av e-bøker, noe som gir undersøkelsen et deskriptivt formål.

5.3. Utvalg, feilkilder og usikkerhet

5.3.1. Utvalg og gjennomføring

Utvalget er tilfeldig trukket som et standard, landsrepresentativt omnibusutvalg med ca 1000 intervjuer i alderen 15 år +. Utvalget er trukket fra en løpende oppdatert telefonbase, med 70 prosent trekk på mobilnummer og 30 prosent fasttelefon. Undersøkelsen er gjennomført som en standard landsrepresentativ telefonundersøkelse ved hjelp av et datastøttet system for telefonintervjuing, CATI. Resultatene i undersøkelsen **er vektet** som en standard omnibusundersøkelse på kjønn, alder og landsdel. Feltarbeidet er foretatt i ukene 5 og 6 i 2014.

5.3.2. Reliabilitet

Reliabilitet sier noe om undersøkelsens pålitelighet, det vil si i hvilken grad en måling vil gi det samme resultatet dersom den gjentas mange ganger. I følge Grønmo (2004) refererer reliabilitet til datamaterialets pålitelighet. Jo mer pålitelige dataene er, jo høyere reliabilitet er det. Høy reliabilitet betyr at uavhengige målinger skal gi tilnærmet identiske resultater, det vil si at målene har små målefeil (Halvorsen, 2011).

Spørreskjemaet er pilotert (pretestet) før oppstart og intervjuerne er grundig briefet. Det er også foretatt manuell gjennomgang av høye kvantitative verdier i resultatene for å kontrollere mot øvrige angitte verdier i intervjuet. Samlet bidrar dette til å øke kvaliteten i dataene og sikre høy reliabilitet i datainnsamlingen. Det ble innledningsvis i intervjuet oppgitt at undersøkelsen skulle handle om kjøp og lesing av bøker. Dette kan i teorien medføre bortfall/nekt grunnet temaet, men vi har imidlertid ingen holdepunkter for at dette er tilfellet. Resultatene fra årets undersøkelse samsvarer i stor grad med resultatene fra tidligere år. Et utvalg av spørsmålene ble også kjørt som egen web-undersøkelse. Heller ikke her var det store variasjoner i svarene sammenlignet med telefonundersøkelsen.

5.3.3. Validitet

Validitet er et uttrykk for hvor godt det faktiske datamaterialet svarer til intensjonen med undersøkelsen og datainnsamlingen. Jo høyere samsvar av data til undersøkelsens intensjoner, jo høyere validitet (Grønmo, 2004). Enkelt sagt handler validitet om hvor godt man måler det man har til hensikt å måle.

Det finnes ulike typer validitet, en av dem er begrepsvaliditet. Begrepsvaliditet sier noe om den operasjonelle definisjonen er i overensstemmelse med de teoretiske begrepene i problemstillingen. E-bøker er et relativt nytt begrep. Flertallet av respondentene har ikke e-bøkerfaring. Begrepet e-bøker blir definert for respondenten forut for spørsmålsstillingen, men det må tas høyde for at ulike respondenter kan oppfatte begrepet annerledes enn hva jeg legger i det. Eksempelvis kan det være usikkert hvorvidt respondenter klarer å skille mellom apper og e-bøker eller for den saks skyld nedlasting av lydbøker. De fleste e-bøker som finnes tilgjengelig per i dag er elektroniske parallellutgaver av papirbøkene. Flesteparten, kan vi anta, vil kunne skille mellom lesing av papirbøker og digital lesing.

På alle holdningsspørsmålene er det benyttet en syv punkts Likert-skala med en rekke påstander som respondentene skal si seg enig eller uenig i etter en definert skala. Det er lagt vekt på å utforme introduksjonen til spørsmålene og påstandene skal være mulig å svare på uavhengig om respondenten har eller ikke har erfaring med e-bøker.

I undersøkelsen er det to åpne spørsmål vedrørende hvorfor respondenten mener e-bøker er aktuelt /eller ikke er aktuelt å benytte. Fordeler med åpne spørsmål er muligheten til å avdekke uvitenhet og misforståelser. Samtidig påtvinges ikke respondenten ord og formuleringer som kan være fremmede (Halvorsen 2011).

5.4. Valg av spørsmål og utforming av spørreskjema

En av de største utfordringene var hvilke konkrete spørsmål som kunne besvare problemstillingen min og derunder antagelsene. I stedet for å redegjøre for hvert enkelt spørsmål, vil jeg forklare logikken og teorien bak. Utgangspunktet for spørsmålene var diffusjonsteori og TAM. Figenschou (2011) viser til at denne måten å resonnerer seg frem til spørsmålene på baserer seg på en forskningstradisjon som viser hvordan intensjoner for handling kan forutsis ut fra holdningen til handlingen i kombinasjon med subjektive normer (se f.eks Ajzen og Fishbein 1980). Med andre ord hvilke holdninger og forventninger har folk flest til e-bøker, hva er viktig for dem når de skal lese bøker.

Sammen med teorigrunnlaget benyttet jeg sekundærdata et utgangspunkt for spørsmålene. I tillegg var Tom Hansen og Ole Kristian Lien hos Ipsos MMI gode samtalepartnere. Sekundærdataene tjente først og fremst som grunnlag for den eksplorative delen, men også som sammenligningsgrunnlag for primærundersøkelsen. Sekundærkildene står oppført i referanselisten.

En utfordring var imidlertid at bokundersøkelsen allerede er lang, og det satt noen begrensinger på hvor mange ekstra spørsmål som kunne være med.

5.5. Operasjonalisering av de konstruerte variablene

For å besvare hovedproblemstillingen benyttes følgende spørsmål¹: Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir? Spørsmålet stilles som en kategorivariabel og sier ikke noe om hvorvidt det ene alternativet er bedre enn det andre. Merk at spørsmålet ikke sier noe om forholdet mellom *antallet* e-bøker versus bøker man tror man kommer til

¹ ** Spm:Q35 ** Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir? Utvalg 100 %.

å lese. I egne krysstabeller sammenligner jeg så dette spørsmålet opp mot holdningsspørsmålene tilknyttet *relative fordeler/nytte*, *brukervennlighet/kompleksitet* og *forenlighet* hentet fra teorigrunnlaget. Se tabell 3.

For påstandsbatteriet ble det benyttet en Anova enveis-test som viser signifikante forskjeller mellom de ulike gruppene, ikke den enkelte gruppe sammenlignet med gjennomsnittet i befolkningen. For kryssbruk av påstandsbatteriet fordelt på andelene som vil de ulike formatene er det benyttet en signifikanstest (Comparisons of Column Means) som beskriver hvorvidt det er signifikant forskjell mellom gjennomsnittsverdiene i to datasett. For sammenligning når det gjelder andel konsumenter er det også her benyttet en kji-kvadrat uavhengighetstest.

Spørsmålene i undersøkelsen er aldri tidligere blitt stilt og tilfører ny og forhåpentligvis verdifull informasjon om utviklingen av e-bokmarkedet i Norge.

6. Funn, analyse og drøfting

Hovedfunnene i studien er presentert i egne tabeller i teksten. Tabellene for de enkelte påstander ligger som vedlegg. I de følgende avsnittene presenterer og drøfter jeg funnene knyttet til:

- 1) Spredning av e-bøker i befolkningen i dag.
- 2) Foreløpig forventet spredning i befolkningen i løpet av de neste årene.
- 3) Foreløpig forventninger til om både papirboken og digitale lese måter kan leve side om side.

Deretter drøfter jeg holdningene knyttet til:

- a) E-bøkenes *relative fordeler/nytte*
- b) E-bøkenes *kompleksitet/brukervennlighet*
- c) I hvilken grad befolkningen synes e-bøker er *forenlig* med eksisterende lesevaner og digital erfaring.

Under hvert av disse punktene drøfter jeg også i hvilken grad disse holdningene påvirker 1) hvordan lesing av e-bøker kan spres i befolkningen de nærmeste tre årene og 2) hvorvidt papirboken og nye digitale lese måter leve side om side eller om vil papirboken forsvinne

På holdningsspørsmålene benyttes en Likert - skala. Jeg definerer de som svarer 1 eller to på skalaen som «uenige» og de som svarer 5 eller 6 som «enige». Der hvor det er til hjelp for å belyse problemstillingen henter jeg også data fra resten av Bokundersøkelsen. I de tilfellene henviser jeg til fotnoter som beskriver spørsmålet slik at andre kan gå inn i bokundersøkelsen og etterprøve svarene.

6.1. Spredning i befolkningen per i dag

Studien indikerer at markedet har nådd innovatørene, nå befinner seg blant de tidligere brukerne, og forsiktig beveger seg mot kritisk masse av befolkningen (tidlig majoritet).

I bokundersøkelsen fremkommer det at 12 prosent av befolkningen oppgir at de har lest minst en e-bok i løpet av 2013². Sammenlignet med bokundersøkelsen som ble gjennomført i 2012 er dette en økning på 3 prosentpoeng, noe som illustrerer en relativt sakte endringstakt. Den demografiske fordelingen av boklesere som oppgir å lese e-bøker kommer fra alle aldersgrupper og begge kjønn, og ikke kun de yngste eller menn som man ofte kan forvente blant tidligere innovatører (Hjarvard, 2013). Med unntak av den eldste delen av befolkningen ser det ut til at den demografiske profilen i stor grad samsvarer med lesingen av papirbøker, som presentert i tabellen under.

Tabell 1: Andel av befolkningen som har lest bøker og e-bøker.

Chi2 nivå(W):5%	Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400`	400` - 799`	800`+
Antall intervju	1003	446	557	167	197	349	290	131	292	394
Befolkning(000)	4124	2061	2063	665	1012	1372	1075	540	1185	1670
Andelen totalt som har lest bøker	93 %	91 %	97 %	90 %	93 %	94 %	97 %	91 %	95 %	95 %
Boklesere** som har lest e-bøker	14 %	17 %	11 %	15 %	24 %	11 %	7 %	14 %	17 %	11 %

*Med bøker menes her både papirbøker, e-bøker og lydbøker. Skolebøker er ikke inkludert.

** Filter: lest bøker, 93 % av befolkningen.

12 prosent av befolkningen (er lik 14 prosent av bokleserne) tilsvarer 514.000 personer over 15 år. Innovasjoner blir akseptert i et større marked når potensielle brukere møter eksisterende brukere og via dem får kunnskap om bruk av innovasjonen for egen nytte (Kawakami og Parry 2013). Ser vi dette i

² ** Spm:Q6 ** Hvor mange e-bøker vil du anslå at du leste i 2013?

sammenheng med diffusjonsteori, er det sannsynlig at potensielle e-boklesere vil komme til å møte mennesker lik dem selv som allerede leser e-bøker og som kan videreformidle informasjon og at utviklingstakten kan øke (Hjarvard, 2013). Andelen e-boklesere i Norge er imidlertid fremdeles lavt.

6.2. Forventet spredning i befolkningen de neste tre årene

Studien viser at over 40 prosent er positive til e-bøker og indikerer at e-bøker har potensiale for å nå kritisk masse av befolkningen (tidlig majoritet).

Tabell 2: Andel av befolkningen fordelt på hvilke format de vil lese. Inkl. demografiske variabler kjønn og alder.

Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?							
Kolonne%	Total	Kjønn		Alder			
Chi2 nivå(W):5%		Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +
Antall intervju	1 003	446	557	67	197	349	290
Befolkning(000)	4 124	2 061	2 063	665	1 012	1 372	1 075
Bare lese e-bøker	2	3	1	4	4	1	1
Både e-bøker og papirbøker	41	43	38	44	49 ▲	43	27 ▽
Bare lese bøker på papir	53	50	56	49	45	52	64 ▲
Vil ikke lese bøker	1	2	1	1	1	1	2
Vet ikke	3	2	4	2	2	2	5 ▲
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-
**Sum	100	100	100	100	100	100	100

På spørsmålet om hvorvidt man vil lese flere format er det hele 43 som er positive til e-bøker. Det tilsier at e-bokmarkedet i løpet av de neste tre årene har gode muligheter for å nå kritisk masse (tidlig majoritet) av befolkningen. Innovatører og tidligere brukere beskrives som positive til ny innovasjon, mens tidlig majoritet betegnes som mer avventende. Aksepterer denne gruppen e-bøker, betegner dette stadiet i spredningsprosessen at tilstrekkelig mange lesere har begynt å bruke e-bøker slik at den videre adopsjonsraten blir selvopprettende.

Det må tas hensyn til at det gjerne er avvik mellom hva man sier man skal gjøre og hva man faktisk gjør. Det var eksempelvis adskillig flere ved bokundersøkelsen i 2012 som mente at de ville komme til å lese e-bøker, enn det denne undersøkelsen sier at de faktisk har gjort. Men den høye andelen som stiller seg positive til å prøve e-bøker tyder på at e-bøker har potensiale for å nå kritisk masse i løpet av noen år.

6.1. Forventninger til bruk av begge format

Studien indikerer at papirbøker ikke vil forsvinne med det første, men at formatene vil leve side om side i flere år. 41 prosent vil lese både e-bøker og papirbøker. Kun 2 prosent vil kun lese e-bøker. Over halvparten av befolkningen mener de kun vil lese bare papir.

Ser vi på de demografiske variablene kjønn og alder i tabell 2 ser vi også her en god fordeling mellom kjønn og alder blant de som mener de både vil lese e-bøker og papirbøker fremover. Det er imidlertid signifikant flere blant aldersgruppen 25-39 år som vil lese begge format. I den eldste aldersgruppen, 60 + er det signifikant flere som vil lese kun papirbøker. Fra bokundersøkelsen vet vi at den eldste gruppen leser mest. Det styrker papirbokens stilling noen år til. I aldersgruppen 25-39 år er det flere som mener de vil lese begge format enn kun papirbøker. For alle aldersgruppene er det imidlertid få som tror de kun vil lese e-bøker.

6.2. Relative fordeler/Forventet nytte

Studien viser at det er signifikant flere blant de som mener de vil lese e-bøker som mener de kan ha god nytte av e-bøker. Bekvemmelighet, enkelt, tilgjengelig, lett å ta med mange bøker fremheves som e-bøkernes relative fordeler og nytte og er egenskaper som er viktige drivere for bruk av e-bøker. Studien viser at de som mener de kan de ha god nytte av e-bøker, likevel vil lese begge format. Dette gir støtte for at begge format har ulike egenskaper som settes pris på av leseren.

Mean. (Grønn= signifikant høyere. Rød= signifikant lavere)	Mean Bare lese e-bøker	Mean Både e-bøker og papirbøker	Mean Bare lese bøker på papir	Mean Vil ikke lese bøker	Mean Vet ikke
Nytte/relative fordeler					
Jeg kan ha god nytte av å lese e-bøker	5,21	5,34	3,50	3,25	4,26
Jeg tror e-bøker er en praktisk måte å kjøpe bøker på	5,95	5,58	4,38	4,42	5,17

I det vedlagte tabellverket ser vi at på spørsmålet om e-bøker er en praktisk måte å kjøpe bøker på svarer 42 prosent av befolkningen at de er ganske eller helt enige i dette. Det er interessant å merke seg at det er flere som mener det er praktisk, sammenlignet med nytten til e-bøker. De ser altså fordelene med e-bøker, men mener ikke nødvendigvis at dette er noe de vil ha nytte av. Det støtter konklusjonen om at papirbøker ikke vil forsvinne med det første.

6.3. Kompleksitet/ forventet brukervennlighet

Bransjen har fremdeles et godt stykke arbeid foran seg for å bedre omdømmet til dagens løsninger. Imidlertid tyder ikke undersøkelsen på at brukervennligheten er en barriere for bruk av e-bøker. Blant de som kun vil lese e-bøker er det signifikant flere som mener at e-bøker er enkelt å bruke. Alle, også de som svarer at de kun vil lese papirbøker, er i stor grad enige i at det vil være lett å lære seg å laste ned e-bøker.

Mean. (Grønn= signifikant høyere. Rød= signifikant lavere)	Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?				
Brukervennlighet/kompleksitet	Bare lese e-bøker	Både e-bøker og papirbøker	Bare lese bøker på papir	Vil ikke lese bøker	Vet ikke
Jeg tror e-bøker er enkelt å bruke	6,11	5,89	4,97	3,83	5,41
Jeg tror det er lett for meg å lære og laste ned e-bøker	6,37	6,18	5,29	3,77	5,56
Jeg tror dagens løsninger for e-bøker er brukervennlige	5,42	5,26	4,55	4,55	4,80

I det vedlagte tabellverket finner vi at det er signifikant flere blant de yngre aldersgruppene som mener det er enkelt å bruke e-bøker. Det er signifikant flere menn og de yngste gruppene som er helt enige i dette. Hele 60 prosent i aldersgruppen 15-39 år er *helt enige* i at det er enkelt for dem å lære seg å laste ned e-bøker. Den høye andelen tyder på at kompleksitet ikke er noen barriere for lesing av e-bøker, selv om dagens løsninger heller ikke ser ut til å drive utviklingen. Nytte fremstår som den viktigste egenskapen, noe som støtter teorigrunnlaget i TAM.

32 prosent mener dagens e-bokløsninger er ganske eller meget gode. Adskillig flere, 53 prosent, mener e-bøker er ganske eller meget lett å bruke. Så mange som 64 prosent mener det vil være ganske eller enkelt å lære seg å laste ned e-bøker. Jeg drøfter ikke lesing av norske versus e-bøker på andre språk i denne oppgaven. Men det er interessant å nevne at bokundersøkelsen ikke tyder på at de som leser norske e-bøker, versus e-bøker på andre språk, svarer nevneverdig forskjellig på påstandene knyttet til brukervennlighet.

6.4. Forenlighet

6.4.1. Forenlighet med i forhold til lesevaner

Opplevelsen av å lytte til musikk eller se en film skiller seg ikke nevneverdig hvorvidt om musikken kommer fra en cd eller Spotify, eller filmen fra en DVD

eller Netflix. Derimot er det en noe annen opplevelse å lese bøker på skjerm versus papir. I undersøkelsen oppgir 69 prosent av *bokleserne* at de ikke synes e-bøker er så aktuelt³. På åpent spørsmål om hvorfor de ikke synes det er så aktuelt begrunner de dette hovedsakelig med at de foretrekker papir, vil holde boken, ikke liker å lese på skjerm, ikke synes det virker attraktivt. I tillegg er det enkelte som sier at de ikke oppfatter seg som så tekniske eller at de mangler noe å lese på. Med unntak av mangel på nettbrett eller lesebrett kan det tyde på at mange av dagens lesere ikke mener at e-bøker er forenelig med deres prefererte måte å lese på.

Mean. (Grønn= signifikant høyere. Rød= signifikant lavere)	Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?				
	Bare lese e-bøker	Både e-bøker og papirbøker	Bare lese bøker på papir	Vil ikke lese bøker	Vet ikke
Forenelighet med lesevaner					
Jeg liker å holde i en fysisk bok	3,89	5,79	6,49	4,17	6,33
Jeg foretrekker å lese bøker på papir	4,11	5,70	6,72	4,42	6,07
Jeg føler det er mer kos og avslappende med en fysisk bok	4,11	5,73	6,59	4,36	6,26
Jeg liker ikke å lese bøker på skjerm	4,24	4,09	5,41	4,17	5,17
Jeg liker å ha fysiske bøker i bokhylla	3,79	5,41	6,07	3,69	5,11
Jeg liker å bytte og dele bøker med venner og familie	3,83	4,70	5,17	3,42	5,41

I tabellen over ser vi at det blant de som mener de *kun vil lese papirbøker* er signifikant flere som legger vekt på verdien av å ha bøker i bokhylla og handle i fysisk bokhandel, fremfor de som er både mener de vil lese e-bøker og papirbøker. Blant begge disse gruppene er det derimot signifikant flere som liker å holde i en fysisk bok, føler at det er mer kos å lese bøker på papir og synes det er mer avslappende med en bok. Papir står altså sterkt i begge gruppene.

I det vedlagte tabellverket ser vi at hele 62 prosent av befolkningen er helt enige i at det er mer kos og avslappende med fysisk bok. Det er signifikant flere kvinner (70 prosent) og de over 60 (69 prosent) som er helt enige i påstanden at det er mer kos med fysiske bøker. Rogers Diffusjonsteori beskriver tiden det tar for en innovasjon å spre seg. Fra bokundersøkelsen vet vi at det er de eldste og kvinner som kjøper og leser flest bøker⁴. Denne gruppens positive holdninger til papirbøker vil være en viktig driver for at papirbøker vil bli solgt og lest i flere år

³ ** Q:32** Hvorfor mener du e-bøker er UAKUTELT for deg? Utvalg: Ganske eller helt usannsynlig at vil lese e-bøker i 2014. Andel av 69 %

⁴ **Q2** Hvor mange bøker leste du i 2013? Utvalg 100 %.

fremover. Vi finner færrest av de som er helt enige i denne påstanden blant de to yngste aldersgruppene, men likevel er det også her over 50 prosent som er helt enige i påstanden.

Tilsvarende finner vi akkurat det motsatte i påstanden vedrørende holdninger til å lese på skjerm. De yngste og menn liker bedre å lese på skjerm enn kvinner og de eldste gruppene. Nærmere 30 prosent er likevel helt enige i påstanden «jeg liker ikke å lese på skjerm» blant de yngste og blant menn. Dette indikerer at både papirbøker og e-bøker vil kunne leve side om side i mange år fremover, selv om vi må forvente og at e-bøkene tar en stadig større andel av bokmarkedet.

6.4.2. Forenlighet med digital erfaring

De som har lest e-bøker fortsetter å lese e-bøker, men flesteparten mener de vil lese både e-bøker og papirbøker.

Tabellen under støtter at erfaring fra e-bøker fører til videre bruk. Hele 90 prosent av e-boklesere er positive til å fortsette å lese e-bøker, mot tilsvarende 36 prosent blant de som ikke har lest e-bøker tidligere. Men kun 5 prosent av e-bokleserne vil fortsette å lese kun e-bøker.

Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?			
Kolonne %	Totalt	E-bokerfaring eller ikke	
Chi2 nivå(W):5 %		Har lest e-bøker	Har ikke lest e-bøker
Andel av befolkningen	100 %	12 %	80 %
Antall intervju	1003	120	812
Befolkning(000)	4124	514	3 298
Bare lese e-bøker	2	5	2
Både e-bøker og papirbøker	41	85	34
Bare lese bøker på papir	53	9	60
Vil ikke lese bøker	1	-	-
Vet ikke	3	-	3
**Sum	100	100	100

I hvilken grad utbredelsen av e-bøker vil følge den karakteristiske s-kurven til Rogers avhenger av om innovasjonen er en suksess og de som bruker e-bøker er fornøyde (Rogers 2003). Blant e-bokleserne viser bokundersøkelsen at det er 87

prosent⁵ som mener det er ganske eller meget aktuelt å lese e-bøker igjen i løpet av året. Dette kan indikere at de som først har startet å lese e-bøker er tilfredse med løsningen og derfor også villig til å spre informasjon om e-bøker videre. Imidlertid må det tas hensyn til at de som i dag bruker e-bøker er blant de mest digitale, som avsnittet under vil vise. For forhandlere som ønsker å formidle e-bøker bør man tilby rimelige leseeksemplarer for å få folk til å teste ut e-bøker. Dette støtter opp om at Rogers egenskap «utprøvbarehet» er viktig for at e-bøker skal nå flere. Hvis man først prøver er det økt sannsynlighet for at man også fortsetter å lese e-bøker. Basert på tall fra Bokbasen i løpet av 2013 kommer det frem at en vesentlig del av det som ble lastet ned er gratis prøveeksemplarer. Gratis utlån av e-bøker via bibliotekene vil også forsterke denne effekten.

6.4.3. Forenlighet med digital kompetanse

Digital kompetanse er en driver for lesing av e-bøker.

Mean. (Grønn= signifikant høyere. Rød= signifikant lavere)	Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?				
	Bare lese e-bøker	Både e-bøker og papirbøker	Bare lese bøker på papir	Vil ikke lese bøker	Vet ikke
Forenelighet med digital kompetanse					
Jeg er en svært erfaren og avansert bruker av ny teknologi	5,45	4,63	3,79	3,46	3,41
Jeg er villig til å prøve ny teknologi	5,45	5,76	4,85	4,15	4,31
Jeg liker å ta i bruk nye teknologiske tjenester	5,15	5,15	4,14	3,62	3,66
For meg er det viktigst å få lest boken uavhengig av om det er en innbundet bok, pocketbok eller e-bok	3,63	5,43	4,96	4,17	6,15

Ser vi i tabellen over, er de som er positive til e-bøker i høyere grad villige til å bruke ny teknologi, enn de som foretrekker papir. Påstandene «Jeg er villig til å prøve ny teknologi» og «Jeg liker å ta i bruk nye teknologiske tjenester» er signifikant høyere for gruppen som sier de vil lese både e-bøker og papirbøker. Det er signifikant flere blant de yngste som anser seg selv som digitalt kompetente. Dette kan tyde på at interessen for e-bøker kan komme til å øke med tiden. Mens påstanden «Jeg er en svært erfaren og avansert bruker av ny teknologi» bare er signifikant høyere blant de som sier de kun vil lese e-bøker. Det kan gi støtte til påstanden om at de som bruker e-bøker er blant innovatørene. De som mener de sannsynligvis vil lese e-bøker i løpet av de neste tre årene

⁵ ** Q:30** Hvor sannsynlig er det at du i løpet av dette året kommer til å lese en eller flere e-bøker? Filter: Har lest e-bøker: 12 %

oppfatter seg altså selv som mer digitalt kompetente enn de som kun foretrekker papirbøker.

Påstanden: «For meg er det viktigst å få lest boken uavhengig av om det er en innbundet bok, pocketbok eller e-bok» er ikke overraskende signifikant lavere blant de som kun vil lese e-bøker. Det kan tolkes som at for denne gruppen er bruk av selve teknologien viktigere enn innholdet de leser. Det støtter opp om at de som kun vil lese e-bøker befinner seg i gruppen for innovatører. Yang (2005) fant at det å være innovatør har en signifikant positiv effekt på holdningen til oppnådd nytte og brukervennlighet. Det støttes i denne studien ved at de som bare vil lese e-bøker også mener de har signifikant større nytte av e-bøker og de mener også i større grad at e-bøker er enkle å bruke.

6.4.4. Nettbrett

Tilgang til nettbrett er en driver for å lese e-bøker, men også nettbretteierne vil i stor grad lese papirbøker.

Hele 70 prosent oppgir at de har tilgang til nettbrett i husstanden. Med tilgang til nettbrett er siste ledd i den digitale infrastrukturen på plass og åpner for enkel tilgang til e-bøker. I undersøkelsen ser vi at det er 3 prosent blant de som har nettbrett som mener at de kun kommer til å lese e-bøker de neste tre årene, 45 prosent vil lese begge format og nesten halvparten vil kun lese papir.

Det er ingen signifikante forskjeller fordelt på aldersgruppene blant de som har tilgang til nettbrett, med unntak av den eldste gruppen hvor det er signifikant flere som vil lese kun papir og færre som både e-bøker og papir.

Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?			
Kolonne %	Totalt	Tilgang til nettbrett eller ikke	
Chi2 nivå(W):5 %		Har nettbrett	Har ikke nettbrett
Andel av befolkningen	100 %	70 %	30 %
Antall intervju	1003	695	308
Befolkning(000)	4124	2 879	1 245
Bare lese e-bøker	2	3	-
Både e-bøker og papirbøker	41	45	31
Bare lese bøker på papir	53	49	62
Vil ikke lese bøker	1	1	2
Vet ikke	3	2	5
Ubesvart	-	-	-
**Sum	100	100	100

Prytz (2013) viser til at det gjennom århundrene har utviklet seg en rekke forskjellige konvensjoner knyttet til hvilke tekster vi kan forvente å finne i hvilke medier, og langt på vei kan disse forventningene sies å være styrende for hvordan vi forholder oss til den aktuelle teksten. For eksempel: Vi forventer andre typer tekst i en avis enn i en innbundet bok, og derfor leser vi også avisen og boken på ulike måter (det raske blikket på avisens overskrifter versus den konsentrerte boklesingen). En viktig konsekvens av digitaliseringen, er at forbindelsen mellom sjanger, medium og leseform blir brutt (Prytz 2013). Dette kan forklare hvorfor tilgang til nettbrett ikke umiddelbart gjør at vi utelukkende foretrekker e-bøker, men etter som vanene våre endrer seg over tid kan også dette endres.

Pris og utvalg er selvsagt viktige forklaringsvariabler til hvorfor man velger et format fremfor et annet. Tabellen under viser at spesielt de som vil lese begge format oppfatter at e-bøker er billigere enn papirbøker. Vedrørende påstanden om hvorvidt dagens e-bokutvalg er godt nok er befolkningen verken helt enig eller helt uenig. Det må fremdeles tilgjengeliggjøres adskillig flere norske e-bøker, men det kan vanskelig skyldes på at utvalget er så dårlig at det alene er grunnen til at flertallet også foretrekker papir.

	Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?				
	Bare lese e-bøker	Både e-bøker og papirbøker	Bare lese bøker på papir	Vil ikke lese bøker	Vet ikke
	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean
Jeg tror ikke dagens utvalg av e-bøker er godt nok	4,22	4,62	3,96	3,50	4,53
Jeg tror at e-bøker er billigere enn papirbøker	4,82	5,55	4,97	4,70	5,55

7. Oppsummering

- E-bøker utgjør fremdeles en liten del av bokmarkedet, men har nå nådd en større andel av befolkningen utover innovatørene og befinner seg blant de tidlige brukerne.
- Undersøkelsen viser at 43 prosent av befolkningen er positive til e-bøker og at e-bøker dermed har potensiale for å nå kritisk masse av befolkningen.
- Studien indikerer at papirbøker ikke vil forsvinne med det første, men at formatene vil leve side om side i flere år. 41 prosent vil lese både e-bøker og papirbøker. Kun 2 prosent vil kun lese e-bøker. Over halvparten av befolkningen mener de kun vil lese bare papir.
- Det er signifikant flere blant aldersgruppen 25-39 år som vil lese begge format. I den eldste aldersgruppen, 60 + er det signifikant flere som vil lese kun papirbøker.
- Studien viser at det er signifikant flere blant de som mener de vil lese e-bøker som mener de kan ha god nytte av e-bøker. Studien viser at de som mener de kan de ha god nytte av e-bøker, likevel vil lese begge format. Dette gir støtte for at begge format har ulike egenskaper som settes pris på av leseren.
- Undersøkelsen indikerer at kompleksitet ikke er en barriere for bruk av e-bøker. Alle, også de som svarer at de kun vil lese papirbøker, er i stor grad enige i at vil være lett å lære seg å laste ned e-bøker.
- Digital kompetanse er en driver for lesing av e-bøker. De som er positive til e-bøker er i høyere grad villige til å bruke ny teknologi enn de som foretrekker papir.
- De som har lest e-bøker fortsetter å lese e-bøker, men flesteparten mener de vil lese både e-bøker og papirbøker.
- Tilgang til nettbrett er en driver for å lese e-bøker, men også nettbretteierne vil i stor grad lese papirbøker.

8. Konklusjon

Denne studien viser at teorigrunnlaget fra henholdsvis diffusjonsteori og TAM kan brukes på tvers av gammel og ny teknologi og indikerer at både digitale lesemåter og papirbøker har relative fordeler og nytte som påvirker betydningen

og verdien av begge formatene. Videre støtter funnene at lesernes forenlighet til etablerte lesevaner og digitale erfaring og kompetanse er vesentlig for å si noe om utbredelsen av e-bøker. Både funksjonelle verdier som at e-bøker er enkelt og raskt å laste ned, og emosjonelle som at det er koseligere eller mer avslappende å lese papirbøker har betydning for leseren. De yngre og mer digitale er mer positive til e-bøker, men også disse mener at de vil fortsette å lese papirbøker. Denne undersøkelsen viser at nye medier ikke erstatter gamle, hvert fall ikke med det aller første, men at en stor del av leserne vil velge både e-bøker og papirbøker. E-bøker vil ta en stadig større del av markedet, men hvor stor vet vi ikke i dag.

Denne studien gir et øyeblikksbilde av befolkningens holdninger i dag. For å forstå dagens lesere må vi også forstå den mediekulturen som leseren er en del av. Digitaliseringen av boken bringer den nærmere en konvergerende populær mediekultur. På samme måte som konvergens teori legger til grunn at media beveger seg langs flere teknologikanaler, som sameksisterer for å nå større publikum og presentere forskjellige aspekter av historien (Jenkins, 2008), kan det i det nye mangfoldet som oppstår som en følge av digitaliseringen, tenkes å dukke opp en ny type leser - en hybrid leser. Lesere som ikke sier enten eller, men ja takk til flere format, alt etter hva som passer dem der og da. Denne studien tyder på det.

Studien identifiserer drivere og barrierer for spredningen av e-bøker. Kronsprøsmålet som denne undersøkelsen ikke gir svar på er den volummessige fordelingen mellom e-bøker og papirbøker. Det kan andre undersøkelser og ikke minst faktisk adferd gi oss svaret på de nærmeste årene. Formålet med denne studien er å bedre forstå leserens atferd, forklare hvordan e-bøker sprer seg i samspill med papirbøkene og dermed få et grunnlag for videre strategier som best kan ivareta leserens behov.

Den digitale teknologien representerer utvilsomt en fantastisk mulighet for litteraturen. Den største utfordringen i er ikke hvorvidt leserne leser for lite e-bøker, men at de faktisk leser, uavhengig av hvilken plattform de leser på. Skal man ivareta den høye andelen lesere som vi har i Norge i dag er det avgjørende å lage attraktive løsninger - både for papirboken og nye digitale lese måter.

9. Litteraturliste

- Agarwal R, Prasad J. 1997. *The role of innovation characteristics and perceived voluntariness in the acceptance of information technologies*. DecisSci 1997. 28 (3) 557-82.
- Ajzen, Icek og Martin Fishbein. 1980. Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior.
- Bokdatabasen 2014. PP-presentasjon.
- Bjørn-Larsen, A., Løwe, P., Jansson, E., Øgrey, R., og Schiøtz, A., 2008. *Digitaliseringsrapport 2008. Hvordan sikre at bokhandelen også blir en handelsplass for digitalt innhold?* Oslo: Bokhandlerforeningen. Hentet 3. Mai 2014.
http://www.bokhandlerforeningen.no/Digitalisering/6343/6344/Digitaliserings_rapport_2008.pdf
- Bruner II, G.C. og Kumar, A. (2005) *Applying T.A.M. to consumer usage of handheld Internet devices*. Journal of Business Resarch, 58, 553-558.
- Davis F (1989) Perceived usefulness, perceived ease of use and user acceptance of IT. MIS Quarterly 13(3): 319–40
- Digital Book World. 2014. «Ebook Growth Slows to Single Digits in U.S. in 2013». Hentet 3.mai 2014. <http://www.digitalbookworld.com/2014/ebook-growth-slows-to-single-digits-in-u-s-in-2013/>
- Digital Book World. 2014. «More Americans Now Reading Ebooks, New Pew Data Show». Hentet 3. mai 2014. <http://www.digitalbookworld.com/2014/more-americans-now-reading-ebooks-new-pew-data-show/>
- Figenschou, A., 2011. *Den digitale utfordreren i norsk bokbransje*, Master og Management oppgave, Handelshøyskolen BI
- Gerlach, J. and Buxmann, P., 2013. *Analyzing Electronic Book Acceptance: A Compatibility Perspective*. [pdf] In: HICSS, 46thHawaii International Conference on System Sciences (HICSS), 2813-2822.
- Gran, Ann Britt, Anitra Figenschou, Terje Gaustad Terje Gaustad. 2012. *Digitalt kulturkonsum. En norsk studie*. Forskningsrapport 2. Oslo. Handelshøyskolen BI Institutt for kommunikasjon, kultur og språk. Hentet mai 3. 2014. <http://www.bi.no/Info->

avdelingFiles/Forskningskommunikasjon/Digitalt%20kulturkonsum_2012-02-Gran%20et%20al.pdf

- Gregory, C. L. 2008. *But I want a real book: An investigation of Undergraduates Usage and Attitudes towards Electronic Books*, Reference & User Services Quarterly (47:3). 226-273.
- Gripsrud, Geir, Ulf Henning Olsson og Ragnhild Silkoset. 2004. *Metode og datanalyse – med fokus på beslutninger i bedriften*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS.
- Grønmo, Sigmund. 2004. *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Halvorsen, Knut. 2011. *Å forske på samfunnet*. Oslo: J.W. Cappelens forlag AS.
- Hennig-Thureau, T., Henning, V. og Sattler, H., 2007a. *Consumer File Sharing of Motion Pictures*. Journal of Marketing, 71 (October 2007), 1-18.
- Hennig-Thureau, T., Henning, V., Sattler, H., Eggers, F. og Houston, M. B., 2007b. *The Last Picture Show? Timing and Order of Movie Distribution Channels*. Journal of Marketing, 71 (October), 63-83.
- Hillesund, T. 2007. *Reading Books in the Digital Age subsequent to Amazon, Google and the long tail*. First Monday (12:9)
- Hjarvard, Stig, Rasmus Helles. 2013. *Digital Books on the Point of Take-off? The Ebook in Denmark Anno 2013*. Volum 07. Akademisk kvarter. Hentet 3. Mai 2014.
http://www.akademiskkvarter.hum.aau.dk/pdf/vol7/2a_SHjarvardRHelles_DigitalBooks.pdf
- Jenkins, Henry: 2008. *Convergence Culture Where Old and New Media Collide*, New York.
- Kawakami, T. and Parry, M.E., 2013. *The Impact of Word of Mouth Sources on the Perceived Usefulness of an Innovation*. Journal of Product Innovation Management, (30)6, pp. 1112-1127.
- Karahanna, E., Manju, A. Strite, M, og Galvin, J. 2002. *Individual differences and relative advantage: The case of GSS*. Decision Support System, 32, 327-341.
- Kulviwat, S., Bruner II, G., Kumar, A., Nasco, S., Clark, T., 2007. *Toward a unified theory of consumer acceptance technology*. Psychology & Marketing 24 (12), 1059.
- Lam, P. Lam, S.L., Lam J, og McNaught C. 2009. Usability and usefulness of

- ebooks on PPCs. *Australian Journal of Educational Technology* 25(1): 30-44.
- Mangen, A., 2008, *Hypertext fiction reading: haptics and immersion*. *Journal of Research of Reading* (31:4), pp 404-419.
- Mathieson, K. 1991. *Predicting user intentions: Comparing the technology acceptance model with the theory of planned behavior*. *Information Systems Research*, 2, 173-192.
- Moore, G.C. og Benbasat, I. 1991. *Development of an instrument to measure the perceptions of adopting an information technology innovation*. *Information Systems Research*, 2, 199-222.
- Mick, D.G. og Fournier, S. 1998. Paradoxes of technology: Consumer cognizance, emotions, and coping strategies. *Journal of Consumer Research*, 25, 123-143.
- Moldovan, S, Goldenberg J. 2004. Cellular automata modeling of resistance to innovation: effects and solutions. *Technological Forecasting and Social Change* 71 (5), 425-442.
- Den norske Forleggerforening. *Bransjestatistikk 2012*. Oslo. Hentet 3. mai 2014.
http://www.forleggerforeningen.no/filemanager/download_file/file/600638.pdf/Bransjestatistikk%202012.pdf
- Nærings- og fiskeridepartementet. 2008. *Et nyskapende og bærekraftig Norge*. St.meld. nr. 7 (2008-2009). Nærings- og fiskeridepartementet. Oslo. Hentet 3.mai 2014.
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/nfd/dok/regpubl/stmeld/2008-2009/stmeld-nr-7-2008-2009-2/1.html?id=538019>
- Oliver, R.L. 1980. A cognitive model of the antecedents and consequences of satisfaction decisions. *Journal of Marketing Research (JMR)* 17 (4), 460-469.
- Prytz, Øyvind. 2013. *Litteratur i digitale omgivelser. En forstudie*. Oslo. Kulturrådet. Hentet 3.mai 2014.
<http://kulturradet.no/documents/10157/429307/Litteratur+i+digitale+omgivelser+til+nett.pdf>
- Prytz, Øyvind. 2014. *Tanker om "Digitale tider i kulturlivet?"* Hentet 3. mai 2014.
<http://oyvindprytz.blogspot.no/2014/03/tidsskriftet-sosiologi-i-dag-er-ute-med.html>

- Ram, S. J.N. 1989. Consumer resistance to innovations: The marketing problem and its solutions. *Journal of Consumer Marketing* 6 (2), 5-14.
- Rogers, Everett M. 1995. *Diffusion of Innovations*, 4th ed. New York: Free Press
- Rogers, E. M., 2003. *Diffusion of Innovations*, fifth ed. New York; London: Free Press.
- Rønning, H. Slaatta, T., 2012. *A Very Special Trade? Or Just Like Other Media? Characteristics of the International Book Industry*. In: U. Carlsson and J. Johannisson, eds. 2012. *Läsarnas marknad, marknadens läsare* [The Readers' Market, The Market's Readers]. Gothenburg: Nordicom. pp. 323-336.
- Shatzkin, Mike 2013: What to watch for in 2013. Hentet 3. mai 2014.
<http://www.idealogue.com/blog/what-to-watch-for-in-2013/>
- Shin, D-H. 2011. *Understanding E-book Users: Uses and Gratification Expectancy Model*. *New Media & Society* 13 (2), pp. 260-278.
- Store norske leksikon. 2014. «Holdning» Hentet 3.mai 2014.
<http://snl.no/holdning>.
- Taylor, S., og Todd, P.A. 1995. *Understanding information technology usage: A test of competing models*. *Information System Research*, 6, 144-176.
- Tarafdar, M. Tu, Q., Ragu-Nathan, B.S. og Ragu-Nathan T.S, *The Impact of Technostress on Role stress and Productivity*, *Journal of Management Information Systems* (24:1), 2007, pp. 301-328.
- Vishwanath, A. and Branett, G. A. eds., 2011. *The Diffusion of Innovations. A Communication Science Perspective*. New York: Peter Lang.
- Weil, M.M and Rosen, L.D., 1997. *Tecnostress: Coping with Technology @Work @Home @Play*, New York (NY): John Wiley
- Worlock, K. 2009. E-book market size, share and forecast report. Burlingame CA: Outsell Research.
- Yang, K.C.C. 2005. Exploring factors affecting the adoption of mobile commerce in Singapore. *Telematic and Informatics* 22 (3), 257-277.

10. Tabeller

	Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?				
	Bare lese e-bøker	Både e-bøker og papirbøker	Bare lese bøker på papir	Vil ikke lese bøker	Vet ikke
	Mean	Mean	Mean	Mean	Mean
Jeg er en svært erfaren og avansert bruker av ny teknologi	5,45	4,63	3,79	3,46	3,41
Jeg er villig til å prøve ny teknologi	5,45	5,76	4,85	4,15	4,31
Jeg liker å ta i bruk nye teknologiske tjenester	5,15	5,15	4,14	3,62	3,66
Jeg kan ha god nytte av å lese e-bøker	5,21	5,34	3,50	3,25	4,26
Jeg tror e-bøker er enkelt å bruke	6,11	5,89	4,97	3,83	5,41
Jeg tror det er lett for meg å lære og laste ned e-bøker	6,37	6,18	5,29	3,77	5,56
Jeg tror dagens løsninger for e-bøker er brukervennlige	5,42	5,26	4,55	4,55	4,80
Jeg tror e-bøker er en praktisk måte å kjøpe bøker på	5,95	5,58	4,38	4,42	5,17
Jeg tror ikke dagens utvalg av e-bøker er godt nok	4,22	4,62	3,96	3,50	4,53
Jeg tror at e-bøker er billigere enn papirbøker	4,82	5,55	4,97	4,70	5,55
Jeg liker å holde i en fysisk bok	3,89	5,79	6,49	4,17	6,33
Jeg foretrekker å lese bøker på papir	4,11	5,70	6,72	4,42	6,07
Jeg føler det er mer kos og avslappende med en fysisk bok	4,11	5,73	6,59	4,36	6,26
Jeg liker ikke å lese bøker på skjerm	4,24	4,09	5,41	4,17	5,17
Jeg liker å ha fysiske bøker i bokhylla	3,79	5,41	6,07	3,69	5,11
Jeg liker best å handle bøker i en fysisk bokhandel	3,56	4,89	5,59	4,50	4,93
Jeg liker å bytte og dele bøker med venner og familie	3,83	4,70	5,17	3,42	5,41
For meg er det viktigst å få lest boken uavhengig av om det er en innbundet bok, pocketbok eller e-bok	3,63	5,43	4,96	4,17	6,15

Comparisons of Column Means^a

	Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?				
	Bare lese e-bøker	Både e-bøker og papirbøker	Bare lese bøker på papir	Vil ikke lese bøker	Vet ikke
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)
Jeg er en svært erfaren og avansert bruker av ny teknologi	C D E	C E			
Jeg er villig til å prøve ny teknologi		C D E			
Jeg liker å ta i bruk nye teknologiske tjenester	E	C D E			
Jeg kan ha god nytte av å lese e-bøker	C D	C D E			
Jeg tror e-bøker er enkelt å bruke	C D	C D			D
Jeg tror det er lett for meg å lære og laste ned e-bøker	D	C D	D		D
Jeg tror dagens løsninger for e-bøker er brukervennlige		C			
Jeg tror e-bøker er en praktisk måte å kjøpe bøker på	C	C			
Jeg tror ikke dagens utvalg av e-bøker er godt nok		C			
Jeg tror at e-bøker er billigere enn papirbøker		C			
Jeg liker å holde i en fysisk bok		A D	A B D		A D

Jeg foretrekker å lese bøker på papir		A D	A B D		A D
Jeg føler det er mer kos og avslappende med en fysisk bok		A D	A B D		A D
Jeg liker ikke å lese bøker på skjerm			B		
Jeg liker å ha fysiske bøker i bokhylla		A D	A B D		
Jeg liker best å handle bøker i en fysisk bokhandel		A	A B		
Jeg liker å bytte og dele bøker med venner og familie			B D		D
For meg er det viktigst å få lest boken uavhengig av om det er en innbundet bok, pocketbok eller e-bok		A C	A		A C D

Results are based on two-sided tests assuming equal variances with significance level 0.05. For each significant pair, the key of the smaller category appears under the category with larger mean.

a. Tests are adjusted for all pairwise comparisons within a row of each innermost subtable using the Bonferroni correction.

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Jeg er en svært erfaren og avansert bruker av ny teknologi	Between Groups	218,111	4	54,528	17,505	,000
	Within Groups	3093,237	993	3,115		
	Total	3311,348	997			
Jeg er villig til å prøve ny teknologi	Between Groups	227,582	4	56,895	21,890	,000
	Within Groups	2580,936	993	2,599		
	Total	2808,518	997			
Jeg liker å ta i bruk nye teknologiske tjenester	Between Groups	273,148	4	68,287	23,549	,000
	Within Groups	2882,437	994	2,900		
	Total	3155,586	998			
Jeg kan ha god nytte av å lese e-bøker	Between Groups	764,736	4	191,184	63,926	,000
	Within Groups	2781,365	930	2,991		
	Total	3546,101	934			
Jeg tror e-bøker er enkelt å bruke	Between Groups	224,267	4	56,067	23,031	,000
	Within Groups	2302,965	946	2,434		
	Total	2527,232	950			
Jeg tror det er lett for meg å lære og laste ned e-bøker	Between Groups	230,020	4	57,505	21,493	,000
	Within Groups	2557,757	956	2,675		
	Total	2787,777	960			
Jeg tror dagens løsninger for e-bøker er brukervennlige	Between Groups	109,338	4	27,335	12,398	,000
	Within Groups	1913,791	868	2,205		
	Total	2023,129	872			
Jeg tror e-bøker er en praktisk måte å kjøpe bøker på	Between Groups	345,220	4	86,305	31,416	,000
	Within Groups	2587,851	942	2,747		
	Total	2933,071	946			
Jeg tror ikke dagens utvalg av e-bøker er godt nok	Between Groups	89,378	4	22,344	7,167	,000
	Within Groups	2490,875	799	3,117		
	Total	2580,252	803			

Jeg tror at e-bøker er billigere enn papirbøker	Between Groups	72,899	4	18,225	6,374	,000
	Within Groups	2390,349	836	2,859		
	Total	2463,249	840			
Jeg liker å holde i en fysisk bok	Between Groups	259,409	4	64,852	35,261	,000
	Within Groups	1822,651	991	1,839		
	Total	2082,060	995			
Jeg foretrekker å lese bøker på papir	Between Groups	363,583	4	90,896	56,098	,000
	Within Groups	1600,866	988	1,620		
	Total	1964,449	992			
Jeg føler det er mer kos og avslappende med en fysisk bok	Between Groups	284,213	4	71,053	37,829	,000
	Within Groups	1851,977	986	1,878		
	Total	2136,190	990			
Jeg liker ikke å lese bøker på skjerm	Between Groups	392,334	4	98,083	22,521	,000
	Within Groups	4085,166	938	4,355		
	Total	4477,499	942			
Jeg liker å ha fysiske bøker i bokhylla	Between Groups	237,188	4	59,297	19,892	,000
	Within Groups	2954,051	991	2,981		
	Total	3191,240	995			
Jeg liker best å handle bøker i en fysisk bokhandel	Between Groups	175,245	4	43,811	13,653	,000
	Within Groups	3176,866	990	3,209		
	Total	3352,111	994			
Jeg liker å bytte og dele bøker med venner og familie	Between Groups	108,010	4	27,002	6,555	,000
	Within Groups	4074,368	989	4,120		
	Total	4182,378	993			
For meg er det viktigst å få lest boken uavhengig av om det er en innbundet bok, pocketbok eller e-bok	Between Groups	127,319	4	31,830	9,192	,000
	Within Groups	3403,908	983	3,463		
	Total	3531,227	987			

** Spm:Q35 ** Tror du at du de neste tre årene bare vil lese e-bøker, både e-bøker og papirbøker eller bare lese bøker på papir?

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%		Kjønn		Alder				Husstandsinnpekt			Landsdel					Urbanisering			
		Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400'-799'	800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby/tettsted	Spredt-bygd
Antall intervju	1003	446	557	167	197	349	290	131	292	394	124	394	253	132	100	445	412	141	
Befolkning(000)	4124	2061	2063	665	1012	1372	1075	540	1185	1670	517	1653	993	569	391	1863	1677	566	
Bare lese e-bøker		2	3	1	4	4	1	1	1	2	2	1	3	2	3	2	2	3	1
Både e-bøker og papirbøker		41	43	38	44	49▲	43	27v	36	38	47▲	46	40	38	42	39	45▲	39	32v
Bare lese bøker på papir		53	50	56	49	45v	52	64▲	59	57	47v	48	53	57	50	51	50	55	58
Vil ikke lese bøker		1	2	1	1	1	1	2	3	1	1	2	1	1	1	3	1	1	4▲
Vet ikke		3	2	4	2	2	2	5▲	1	3	2	3	3	1	4	5	2	3	4
Ubesvart		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

** Spm:Q36 ** Jeg skal nå lese opp noen påstander og ber deg svare på en skala fra 1 til 7 der 1 betyr at du er helt uenig og 7 betyr at du er helt enig. For hvert utsagn vil jeg at du svarer et tall fra 1 til 7 som indikerer hvor uenig eller enig du er i påstanden.

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%		Kjønn		Alder					Husstandsinnpekt			Landsdel					Urbanisering		
		Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400'-799'	800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby/tettsted	Spredt-bygd
Antall intervju		1003	446	557	167	197	349	290	131	292	394	124	394	253	132	100	445	412	141
Befolkning(000)		4124	2061	2063	665	1012	1372	1075	540	1185	1670	517	1653	993	569	391	1863	1677	566
Q36.A.1 Jeg er en svært erfaren og avansert bruker av ny teknologi																			
1 Helt uenig	1	12	9v	16▲	2v	6v	11	26▲	21▲	15	6v	9	12	13	14	10	9v	14	18▲
2	2	8	8	8	3v	5v	10	12▲	10	12▲	5v	4	11▲	6	9	10	5v	11▲	13
3	3	11	9	12	3v	9	12	15▲	10	14▲	9	10	11	13	9	6	9	11	14
4	4	17	16	19	14	16	20	17	19	18	19	19	16	16	22	17	18	17	17
5	5	26	27	25	30	29	27	20v	16v	23	31▲	32	25	29	22	22	28	26	21
6	6	15	17▲	12v	21▲	22▲	14	4v	14	12	18▲	13	14	14	16	19	19▲	11v	11
7 Helt enig	7	10	14▲	7v	26▲	12	7v	4v	9	5v	12	13	11	8	8	15	12	10	6
Vet ikke		0	0	1	0	1	-	1	-	-	0	-	1	1	-	1	0	0	1
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%		Kjønn		Alder						Husstandsinnpekt				Landsdel					Urbanisering		
		Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400'-799'	800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby/tettsted	Spredt-bygd		
Gjennomsnitt	4.2	4.5	3.9	5.3	4.7	4.1	3.2	3.8	3.8	4.6	4.5	4.2	4.2	4.1	4.5	4.6	4.0	3.7			
Standard feil	0.06	0.08	0.08	0.11	0.12	0.09	0.11	0.17	0.10	0.08	0.15	0.09	0.11	0.16	0.19	0.08	0.09	0.15			
Q36.A.2 Jeg er villig til å prøve ny teknologi																					
1 Helt uenig	1	5	3	6	1v	1v	3v	13▲	9▲	5	1v	2	6	5	5	1	3v	4	11▲		
2	3	3	3	-v	0v	2	9▲	4	5	1v	3	2	2	7▲	3	2v	5▲	3			
3	3	8	7	9	2v	6	8	13▲	9	10	6	8	10	7	6	6	7	8	10		
4	4	10	9	11	7	5v	14▲	12	14	11	8v	9	10	10	12	11	10	10	12		
5	5	23	20	25	17	24	24	22	18	24	26▲	21	22	25	25	18	22	23	24		
6	6	23	22	24	25	25	27	16v	14v	21	28▲	22	25	22	21	24	23	24	19		
7 Helt enig	7	28	34▲	21v	48▲	37▲	22v	14v	33	24	29	35	25	28	23	36	33▲	26	20v		
Vet ikke		0	0	0	0	1	-	1	-	0	-	1	1	-	1	1	0	-			
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		
Gjennomsnitt	5.3	5.5	5.1	6.1	5.7	5.2	4.3	5.0	5.0	5.6	5.5	5.2	5.0	5.0	5.6	5.5	5.2	4.8			
Standard feil	0.05	0.08	0.07	0.09	0.09	0.08	0.11	0.17	0.10	0.07	0.14	0.09	0.10	0.15	0.15	0.07	0.08	0.16			
Q36.A.3 Jeg liker å ta i bruk nye teknologiske tjenester																					
1 Helt uenig	1	7	5v	10▲	1v	2v	5	19▲	14▲	8	2v	4	9	8	10	1v	5v	8	14▲		
2	7	6	7	-v	6	7	10▲	6	12▲	4v	9	8	3v	8	7	5	8	8			
3	12	10	14	8	7v	14	15▲	17▲	13	10	9	11	12	15	12	12	11	15			
4	16	16	15	12	10v	20▲	17	17	14	17	13	16	15	15	20	12v	18	22▲			
5	24	25	23	24	25	26	21	7v	26	30▲	26	22	33▲	17v	19	27▲	22	21			
6	17	16	19	21	29▲	13v	9v	16	14v	20▲	20	17	14	23▲	16	19	18	11v			
7 Helt enig	7	16	21▲	12v	33▲	19	13v	7v	23▲	13	16	19	16	16	12	25▲	20▲	15	9v		
Vet ikke		0	0	0	0	1	-	1	-	-	-	1	0	-	1	0	0	-			
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		
Gjennomsnitt	4.6	4.8	4.4	5.6	5.2	4.5	3.7	4.4	4.3	5.0	4.8	4.5	4.7	4.4	5.0	4.9	4.5	3.9			
Standard feil	0.06	0.08	0.08	0.10	0.11	0.09	0.11	0.18	0.10	0.07	0.15	0.09	0.10	0.16	0.16	0.08	0.09	0.15			

** Spm:Q37 ** Nå skal jeg spørre deg om dine holdninger til e-bøker. Uavhengig av din erfaring ber jeg deg svare på påstandene utifra hva du tror. På en skala fra 1 til 7 der 1 betyr at du er helt uenig og 7 betyr at du er helt enig, vil jeg at du for hvert utsagn svarer et tall fra 1 til 7 som indikerer hvor uenig eller enig du er i påstanden.

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%	Kjønn							Alder				Husstandsinnpekt			Landsdel					Urbanisering		
	Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400'-799'	800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby/tettsted	Spredt-bygd				
Antall intervju	1003	446	557	167	197	349	290	131	292	394	124	394	253	132	100	445	412	141				
Befolkning(000)	4124	2061	2063	665	1012	1372	1075	540	1185	1670	517	1653	993	569	391	1863	1677	566				
Q37.A.1 Jeg kan ha god nytte av å lese e-bøker																						
1 Helt uenig	1	11	11	12	9	5v	12	17▲	13	14	9v	12	13	10	10	7	9	11	18▲			
2	8	7	9	7	5	7	11▲	6	7	8	5	10▲	7	6	7	6	9	11				
3	11	10	12	12	9	11	13	14	12	10	10	12	11	11	11	12	11	10				
4	15	15	14	17	15	16	10v	15	16	14	20▲	12v	16	17	13	17▲	13	10				
5	19	18	19	26▲	17	20	15	16	16	20	17	17	21	20	19	19	20	14				
6	13	15	12	12	18▲	12	11	14	11	17▲	12	14	12	11	18	11v	14	20▲				
7 Helt enig	7	17	19▲	14v	14	27▲	16	10v	15	19	19	20	16	18	15	21▲	14v	13				
Vet ikke		6	5v	8▲	3	4	5	12▲	6	5	4v	4	7	6	7	10	5	9▲	5			
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100			
Gjennomsnitt	4.4	4.5	4.2	4.4	5.1	4.3	3.8	4.3	4.3	4.6	4.5	4.2	4.5	4.4	4.5	4.6	4.5	4.3	4.1			
Standard feil	0.06	0.09	0.09	0.14	0.13	0.11	0.13	0.18	0.12	0.10	0.18	0.11	0.12	0.17	0.19	0.09	0.10	0.18				
Q37.A.2 Jeg tror e-bøker er enkelt å bruke																						
1 Helt uenig	1	4	4	4	2	1v	3	10▲	8▲	5	2v	2	6	4	5	2	3	5	7			
2	3	3	2	1	1	2	6▲	2	4▲	2	1	2	3	2	5	2	3	5				
3	4	4	4	4	2v	5	6	8▲	7▲	2v	6	4	3	6	4	5	4	3				
4	10	10	11	12	10	9	12	10	11	9	9	10	11	11	10	10	12	6				
5	20	18	21	22	17	22	18	13v	19	21	12v	22	21	23	12	19	18	28▲				
6	24	26	23	20	33▲	25	18v	25	24	28▲	32▲	22	22	23	33▲	24	26	22				
7 Helt enig	7	29	30	28	37▲	34	29	21v	25	27	33▲	34	28	32	25	29	34▲	25v	26			
Vet ikke		5	4	6	2	2v	5	9▲	10▲	4	3v	4	6	3	6	4	4	6	3			
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100			
Gjennomsnitt	5.4	5.4	5.4	5.6	5.8	5.5	4.8	5.1	5.2	5.7	5.7	5.3	5.4	5.3	5.5	5.6	5.3	5.2				
Standard feil	0.05	0.08	0.07	0.11	0.09	0.08	0.12	0.17	0.10	0.07	0.13	0.09	0.10	0.14	0.16	0.07	0.08	0.15				

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%	Kjønn		Alder					Husstandsinntekt			Landsdel					Urbanisering			
	Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400' -799'	800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby tettsted	Spredt-bygd	
Q37.A.3 Jeg tror det er lett for meg å lære og laste ned e-bøker																			
1 Helt uenig	1	5	6	4	1V	2V	4	12▲	10▲	7▲	1V	5	5	4	9▲	2	3V	5	12▲
2	2	3	3	3	-V	1	3	6▲	4	3	2	3	3	3	1	3	3	3	2
3	3	3	3	4	1	2	2	7▲	4	5▲	2	1	3	5	4	3	3	4	4
4	4	6	5	7	4	4	7	8	7	6	5	4	7	5	4	9	5	7	7
5	5	14	13	16	12	10V	17	17	14	14	15	9	14	17	18	11	13	16	14
6	6	20	20	21	20	18	25▲	16V	18	18	23	17	21	23	19	16	19	22	21
7 Helt enig	7	44	47▲	41V	60▲	61▲	39V	25V	37	43	50▲	60▲	42	40	41	52	52▲	38V	38
Vet ikke		4	4	4	1V	1V	4	9▲	5	3	2V	2	5	3	5	4	3	5	2
Ubesvart		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt		5.7	5.8	5.6	6.3	6.2	5.7	4.7	5.3	5.5	6.0	6.0	5.6	5.7	5.5	5.9	5.9	5.6	5.3
Standard feil		0.05	0.08	0.07	0.08	0.10	0.08	0.13	0.18	0.11	0.07	0.15	0.09	0.10	0.17	0.16	0.08	0.08	0.17
Q37.A.4 Jeg tror dagens løsninger for e-bøker er brukervennlige																			
1 Helt uenig	1	3	3	3	2	2	3	6▲	5	4	2	4	4	3	3	-	4	3	3
2	2	3	4	3	4	1V	3	6▲	4	4	3	4	4	3	3	2	3	4	3
3	3	9	9	9	8	7	9	11	9	11	7	11	10	7	10	6	9	9	10
4	4	13	13	14	14	14	15	10	9	12	16▲	16	13	14	15	11	13	15	10
5	5	27	27	28	30	32	22V	27	24	26	31▲	25	28	28	28	24	28	27	24
6	6	18	19	18	17	22▲	19	13V	22	19	18	15	17	19	18	25	19	17	21
7 Helt enig	7	13	13	13	19▲	14	13	9V	15	13	13	13	12	14	11	19	16▲	11V	14
Vet ikke		13	12	13	6V	7V	15	18▲	12	11	10	12	13	12	12	13	9V	15	16
Ubesvart		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt		4.9	4.9	4.9	5.1	5.1	4.9	4.5	4.9	4.8	5.0	4.7	4.8	5.0	4.8	5.4	5.0	4.8	5.0
Standard feil		0.05	0.08	0.07	0.12	0.10	0.09	0.11	0.15	0.10	0.07	0.15	0.08	0.10	0.14	0.14	0.08	0.08	0.14

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%	Kjønn		Alder				Husstandsinntekt			Landsdel					Urbanisering				
	Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400' -799'	800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby/tettsted	Spredt-bygd	
Q37.A.5 Jeg tror e-bøker er en praktisk måte å kjøpe bøker på																			
1 Helt uenig	1	5	5	6	2v	3	6	9▲	8	6	4	7	6	4	5	3	5	5	6
2	2	5	5	5	3	4	4	8▲	2	8▲	4	4	5	4	5	7	5	5	5
3	3	10	9	10	8	8	10	12	9	10	9	7	11	11	9	6	10	8	13
4	4	11	9	12	11	7v	14▲	11	9	11	10	12	10	12	9	10	10	11	10
5	5	22	20	24	23	26	22	18	25	21	23	22	20	25	23	23	21	26▲	18
6	6	20	23▲	16v	21	24	21	14v	16	19	24▲	14	22	17	21	21	19	20	23
7 Helt enig	7	22	24	20	33▲	26	19v	17v	21	21	23	30▲	20	21	22	24	25▲	20	20
Vet ikke		5	4	6	0v	3v	5	11▲	10▲	5	3v	2	6	5	5	6	5	5	6
Ubesvart		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt		5.0	5.1	4.9	5.4	5.3	4.9	4.5	4.9	4.8	5.1	5.1	4.9	5.0	5.0	5.2	5.1	4.9	4.9
Standard feil		0.06	0.08	0.08	0.12	0.11	0.09	0.12	0.16	0.11	0.08	0.17	0.09	0.11	0.15	0.17	0.09	0.09	0.16
Q37.A.6 Jeg tror ikke dagens utvalg av e-bøker er godt nok																			
1 Helt uenig	1	6	7	6	8	5	6	7	10	7	5	8	7	7	4	6	7	5	9
2	2	8	9	7	7	7	8	8	7	10	6	4	9	6	10	8	8	8	7
3	3	14	15	13	19▲	14	14	10v	14	11	15	16	12	15	14	15	15	13	10
4	4	16	16	15	20	18	15	12v	11	13	19▲	13	18	17	14	10	13v	18	16
5	5	17	18	16	14	18	18	16	18	17	18	21	14v	18	20	18	19	15	18
6	6	8	7	9	9	9	6	9	7	9	8	7	9	7	6	10	9	7	8
7 Helt enig	7	13	13	13	10	16	14	10	10	15	14	17	13	12	12	13	15	12	11
Vet ikke		19	16v	22▲	13v	13v	18	29▲	22	18	15v	14	19	19	20	20	15v	23▲	21
Ubesvart		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt		4.3	4.2	4.4	4.1	4.5	4.3	4.2	4.1	4.4	4.4	4.5	4.3	4.2	4.3	4.3	4.3	4.3	4.2
Standard feil		0.06	0.09	0.09	0.14	0.13	0.11	0.13	0.18	0.12	0.09	0.18	0.10	0.12	0.17	0.20	0.09	0.10	0.17

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%		Kjønn		Alder				Husstandsinntekt			Landsdel					Urbanisering			
		Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400'-799'	800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby tettsted	Spredt-bygd
Q37.A.7 Jeg tror at e-bøker er billigere enn papirbøker																			
1 Helt uenig	1	4	4	4	4	1V	5	5	4	5	3	3	5	4	6	1	4	5	3
2	2	3	3	3	4	1V	2	4	1	3	3	4	3	2	3	3	3	3	3
3	3	6	6	7	5	4	8	7	3	7	7	9	6	5	7	8	7	6	5
4	4	10	9	11	9	12	11	8	8	9	11	7	10	10	12	11	8	11	14
5	5	18	17	20	25▲	19	15	18	19	18	17	16	20	17	16	19	15V	22▲	18
6	6	16	16	15	13	22▲	13	15	15	15	20▲	18	14	17	17	15	17	15	16
7 Helt enig	7	27	32▲	22V	30	31	28	20V	30	27	29	37▲	25	28	24	27	34▲	21V	24
Vet ikke		15	12V	19▲	8V	10V	17	23▲	19	16	11V	7V	18	16	14	16	12V	18▲	18
Ubesvart		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt		5.3	5.4	5.1	5.3	5.6	5.2	5.0	5.5	5.2	5.4	5.5	5.2	5.4	5.1	5.3	5.4	5.1	5.2
Standard feil		0.06	0.09	0.08	0.14	0.10	0.11	0.12	0.15	0.11	0.09	0.16	0.10	0.12	0.17	0.17	0.09	0.09	0.15

** Spm:Q38 ** På en skala fra 1 til 7 der 1 betyr at du er helt uenig og 7 betyr at du er helt enig, vil jeg at du for hver påstand svarer et tall fra 1 til 7 som indikerer hvor uenig eller enig du er i påstanden.

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%	Kjønn			Alder				Husstandsinnntekt			Landsdel					Urbanisering		
	Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400'-799'	800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby/tettsted	Spredt-bygd
Antall intervju	1003	446	557	167	197	349	290	131	292	394	124	394	253	132	100	445	412	141
Befolkning(000)	4124	2061	2063	665	1012	1372	1075	540	1185	1670	517	1653	993	569	391	1863	1677	566
Q38.A.1 Jeg liker å holde i en fysisk bok																		
1 Helt uenig	1	2	3▲	1v	3	4	2	1	2	3	2	2	2	4	3	3	3	1
2	2	3	1	2	2	1	2	4	2	1	3	2	1	1	2	2	1	4▲
3	3	4	5	3	6	6▲	2v	3	3	5	4	3	4	7▲	2	5	4	2
4	4	6	8▲	4v	8	6	7	3v	4	5	7	3	6	9▲	5	5	6	8
5	5	12	16▲	8v	19▲	13	9	9	17▲	8v	10	11	10	11	15	14	12	10
6	6	13	14	12	13	15	12	11	10	13	16▲	14	14	13	10	11	12	13
7 Helt enig	7	61	51v	71▲	48v	53v	66▲	70▲	59	66▲	58	62	63	60	57	61	61	58
Vet ikke	1	1	0	1	1	-	1	1	0	-v	-	1	0	1	1	1	0	1
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt	6.1	5.8	6.4	5.7	5.8	6.2	6.3	6.0	6.2	6.1	6.1	6.2	6.0	5.9	6.1	6.0	6.1	6.0
Standard feil	0.05	0.08	0.05	0.12	0.12	0.08	0.08	0.13	0.09	0.07	0.14	0.07	0.09	0.14	0.15	0.07	0.07	0.12
Q38.A.2 Jeg foretrekker å lese bøker på papir																		
1 Helt uenig	1	2	3	2	2	5▲	1	1	1	3	-	1v	5▲	3	4	3	2	1
2	2	2	4▲	1v	3	4▲	2	1	3	2	3	2	3	2	3	3	2	1
3	3	2	3	2	2	3	3	1	2	2	2	5▲	2	1	3	-	3	2
4	4	5	5	4	5	7	4	3	5	4	5	4	5	5	4	3	5	6
5	5	10	13▲	8v	12	11	11	7	10	9	11	11	10	8	15	9	13▲	8v
6	6	13	16▲	10v	12	13	14	12	10	11	17▲	14	13	13	10	14	12	14
7 Helt enig	7	64	56v	72▲	61	56v	65	73▲	66	71▲	59v	62	66	65	62	62	63	63
Vet ikke	1	1	1	2	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	-	4▲	1	1
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt	6.2	6.0	6.4	6.1	5.8	6.2	6.4	6.2	6.4	6.1	6.1	6.3	6.1	6.1	6.1	6.1	6.2	6.2
Standard feil	0.05	0.07	0.05	0.11	0.13	0.07	0.07	0.12	0.07	0.13	0.09	0.08	0.15	0.07	0.10	0.13	0.07	0.11

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%	Kjønn		Alder				Husstandsinnntekt			Landsdel					Urbanisering				
	Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400'-799'	800' +	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby/tettsted	Spredt-bygd	
Q38.A.3 Jeg føler det er mer kos og avslappende med en fysisk bok																			
1 Helt uenig	1	3	5▲	1v	1	5▲	3	1	2	3	3	4	1v	4	4	3	4	2	1
2	2	2	4▲	1v	3	4▲	2	1	1	3	3	2	2	4▲	2	2	3	2	1
3	3	3	3	2	1	3	3	3	3	2	3	4	4	2	1	-	2	3	2
4	4	6	7	5	9▲	8▲	5	3v	7	6	5	7	5	4	10▲	6	6	5	9
5	5	8	10▲	6v	10	9	9	5v	10	6	8	8	7	8	13▲	8	10	6	8
6	6	15	16	14	16	13	14	17	15	13	19▲	14	17	15	12	11	15	15	12
7 Helt enig	7	62	54v	70▲	57	55v	65	69▲	60	69▲	58v	60	64	62	59	65	59v	65	65
Vet ikke	1	1	1	2	2	0v	1	1	0	1	1	1	0	1	5▲	1	1	2	
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt	6.1	5.8	6.4	6.1	5.8	6.2	6.4	6.1	6.2	6.0	6.0	6.2	6.0	6.0	6.2	6.0	6.0	6.2	6.2
Standard feil	0.05	0.08	0.05	0.11	0.13	0.08	0.07	0.13	0.09	0.08	0.15	0.07	0.10	0.14	0.15	0.08	0.07	0.11	0.11
Q38.A.4 Jeg liker ikke å lese bøker på skjerm																			
1 Helt uenig	1	11	14▲	8v	5v	14	10	14	12	12	10	12	12	11	10	12	11	12	10
2	2	9	10	7	13▲	4v	9	9	9	8	8	11	9	5v	8	12	9	7	12
3	3	8	10	7	10	8	9	6	8	8	9	7	9	8	9	7	7	9	9
4	4	9	9	9	14▲	8	9	7	8	8	10	8	8	11	9	11	9	9	9
5	5	11	12	9	17▲	12	9	8	13	11	9	13	11	11	10	6	12	11	6
6	6	12	13	11	12	14	13	9	7	12	15▲	15	11	14	9	12	14	10	11
7 Helt enig	7	34	27v	42▲	28v	35	36	37	38	34	34	31	34	37	34	35	33	36	36
Vet ikke	6	5	6	2v	4	5	10▲	5	7	5	3	7	3v	10▲	6	4v	7	7	
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt	4.8	4.5	5.2	4.7	4.9	4.9	4.8	4.8	4.8	4.9	4.7	4.8	5.0	4.8	4.7	4.8	4.9	4.8	4.8
Standard feil	0.07	0.11	0.09	0.15	0.16	0.12	0.14	0.20	0.13	0.11	0.20	0.12	0.13	0.20	0.23	0.10	0.11	0.19	0.19

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%	Kjonn			Alder				Husstandsinntekt			Landsdel					Urbanisering			
	Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400'-799'	800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby/tettsted	Spredt-bygd	
Q38.A.5 Jeg liker å ha fysiske bøker i bokhylla																			
1 Helt uenig	1	6	8▲	4v	5	9▲	6	4	7	4	7	10▲	4	4	9	9	8	5	5
2	2	3	4	2	3	3	3	1	1	2	4▲	2	3	4	1	3	2	4	2
3	3	6	7	5	6	7	7	4	5	4v	8▲	4	8	5	7	4	7	5	8
4	4	6	9▲	4v	9	5	9▲	3v	8	5	8	8	6	7	8	5	6	7	4
5	5	12	14	10	14	13	10	13	15	10	13	16	11	13	9	13	14	10	10
6	6	15	16	15	17	16	12v	18	14	17	14	12	16	15	17	15	14	16	17
7 Helt enig	7	50	42v	59▲	46	46	52	55	50	57▲	46v	47	51	52	50	49	49	51	52
Vet ikke	1	1	0	1	1	-	1	-	0	-v	-	1	0	1	1	1	1	1	1
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt	5.6	5.3	6.0	5.6	5.4	5.6	6.0	5.6	5.4	5.4	5.4	5.7	5.8	5.6	5.5	5.6	5.7	5.8	5.8
Standard feil	0.06	0.09	0.07	0.14	0.14	0.10	0.09	0.16	0.09	0.10	0.18	0.09	0.11	0.17	0.20	0.09	0.09	0.15	0.15
Q38.A.6 Jeg liker best å handle bøker i en fysisk bokhandel																			
1 Helt uenig	1	5	6	4	6	8	5	3	4	5	5	4	5	5	6	8	6	4	4
2	2	6	6	5	8	8▲	5	3v	5	7	5	6	5	5	7	3	6	6	4
3	3	10	11	8	7	11	10	9	8	9	11	11	11	7	8	11	10	9	11
4	4	13	15	12	15	13	17▲	7v	13	10v	18▲	14	11	13	21▲	10	12	15	12
5	5	15	15	15	16	18	16	10v	15	12	17	14	15	17	13	15	19▲	12v	12
6	6	14	16	13	20▲	13	12	15	13	14	14	12	12	20▲	10	20	13	14	17
7 Helt enig	7	37	31v	42▲	27v	28v	35	53▲	41	44▲	30v	39	41▲	33	34	30	34	39	39
Vet ikke	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	-	1	0	1	3▲	0	1	1	1
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
**Sum	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Gjennomsnitt	5.2	5.0	5.4	5.0	4.8	5.1	5.7	5.3	5.3	5.0	5.2	5.3	5.2	5.0	5.0	5.1	5.1	5.3	5.3
Standard feil	0.06	0.09	0.08	0.14	0.14	0.10	0.10	0.16	0.11	0.09	0.17	0.09	0.11	0.17	0.19	0.09	0.09	0.15	0.15

Celleinnhold: Kolonne% Chi2 nivå(W):5%		Kjønn		Alder				Husstandsinnekt				Landsdel				Urbanisering				
		Total	Mann	Kvinne	15-24 år	25-39 år	40-59 år	60 år +	Under 400'	400'-799'		800'+	Oslo	Øst-landet uten Oslo	Vest-landet	Midt-Norge	Nord-Norge	Storby	Småby/tettsted	Spredt-bygd
Q38.A.7 Jeg liker å bytte og dele bøker med venner og familie																				
1 Helt uenig	1	10	14▲	6v	15▲	11	12	4v	13	9	10	11	11	8	11	10	10	11	7	
2	2	9	13▲	6v	8	11	11	7	9	10	10	7	9	9	12	10	9	10	7	
3	3	8	10▲	5v	10	7	8	7	8	9	9	12	7	7	8	7	9	6v	10	
4	4	10	13▲	6v	9	11	11	7	10	8	12	11	10	9	10	9	9	10	12	
5	5	16	18	14	20	16	14	16	15	17	16	14	15	19	17	17	16	15	18	
6	6	15	13	16	15	17	11v	17	15	14	14	16	14	17	9v	17	16	14	12	
7 Helt enig	7	31	17v	46▲	22v	26v	33	41▲	30	32	29	30	33	30	34	28	30	33	32	
Vet ikke	1	1	1	1	1	0	1	1	-	0	0	-	1	1	-	2	1	1	2	
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
**Sum		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Gjennomsnitt		4.8	4.1	5.5	4.5	4.6	4.7	5.4	4.7	4.9	4.7	4.8	4.9	4.9	4.7	4.8	4.8	4.8	4.9	
Standard feil		0.07	0.10	0.08	0.16	0.15	0.12	0.11	0.19	0.12	0.10	0.19	0.11	0.12	0.19	0.21	0.10	0.10	0.17	
Q38.A.8 For meg er det viktigst å få lest boken, uavhengig av om det er en innbundet bok, pocketbok eller e-bok																				
1 Helt uenig	1	6	4v	7▲	3	4	8▲	6	5	8	5	3	5	6	8	6	3v	8▲	7	
2	2	6	6	7	5	10▲	6	4	4	7	6	13▲	6	4	5	6	7	7	3	
3	3	10	9	11	7	15▲	12	6v	10	10	11	10	11	6v	10	16▲	10	9	12	
4	4	9	8	10	14▲	10	10	4v	7	8	10	2v	10	12	7	10	8	13▲	4v	
5	5	18	18	18	25▲	15	16	19	17	14	19	18	17	20	22	13	21▲	15	18	
6	6	15	15	14	16	12	14	17	20	15	12	17	16	15	13	6v	12v	17▲	17	
7 Helt enig	7	35	37	32	28	32	33	42▲	36	37	34	37	32	37	35	38	39▲	29v	37	
Vet ikke	2	3▲	1v	2	2	1	2	-	2	1	-	2	1	1	4	1	2	3		
Ubesvart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
**Sum		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Gjennomsnitt		5.1	5.3	5.0	5.2	4.9	5.0	5.5	5.3	5.1	5.1	5.2	5.1	5.3	5.1	5.0	5.3	4.9	5.3	
Standard feil		0.06	0.09	0.08	0.13	0.14	0.11	0.11	0.16	0.12	0.09	0.17	0.09	0.11	0.17	0.20	0.09	0.10	0.16	